

ข้อเสนอโครงการวิศวกรรมไฟฟ้า วิชา 2102490 ปีการศึกษา 2562

การเปรียบเทียบวิธีการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ในระยะสั้นมาก

A comparison of intraday solar power forecasting methods

นายชฎานนท์ โพธานานนท์ ID 5930084921

นายสรารุต พรานนท์สถิตย์ ID 5930515021

อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร. จิตโกมุท ส่งศิริ

ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

1	บทนำ	2
2	วัตถุประสงค์ของโครงการ	4
3	หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4
3.1	การคัดเลือกคุณลักษณะ	4
3.1.1	สหสัมพันธ์	4
3.1.2	วิธีการถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอน	5
3.2	แบบจำลองการพยากรณ์	6
3.2.1	Linear regression	6
3.2.2	Multivariate adaptive regression splines (MARS)	6
3.2.3	Support Vector Regression	6
3.2.4	Random Forest	8
3.3	ดัชนีการวัดประสิทธิภาพของการพยากรณ์	10
4	ผลลัพธ์จากการดำเนินการ	11
4.1	ผลลัพธ์การคัดเลือกคุณลักษณะ	11
4.2	ผลการปรับค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลอง Support Vector Regression	12
4.3	ผลการปรับค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลอง Random Forest	14
4.4	ผลการพยากรณ์ความเข้มรังสีดวงอาทิตย์	15
4.5	ผลการเปรียบเทียบความซับซ้อนในการคำนวณ	18
5	รายละเอียดหัวข้อโครงการ	19
5.1	ขอบเขตของโครงการ	19
5.2	แผนการดำเนินงาน	20
6	เอกสารอ้างอิง	21

1 บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีนโยบายที่จะลดปริมาณการใช้พลังงานจากก๊าซธรรมชาติ และส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือก อาทิ พลังงานจากเซลล์แสงอาทิตย์ ตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ในปี พ.ศ.2558 (AEDP 2015) โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานมีนโยบายที่จะเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนภายในประเทศ และตามการประเมินภายในสิ้นปี พ.ศ.2579 สัดส่วนของพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้จากพลังงานแสงอาทิตย์จะคิดเป็นสัดส่วนถึง 30.5 % ของพลังงานในกลุ่มพลังงานทดแทนทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับการที่ ต้นทุนในการลงทุนติดตั้งระบบผลิตกำลังไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ที่มีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ เข้ามามีบทบาทสำคัญและเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตามค่าความเข้มรังสีดวงอาทิตย์ที่เป็นตัวแปรสำคัญในการผลิตกำลังไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ มีความแปรปรวนซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ คือ สภาพภูมิอากาศ ทำให้ค่ากำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้ในแต่ละช่วงเวลามีความไม่แน่นอน และก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการกำลังผลิตไฟฟ้าให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ในแต่ละช่วงเวลา จากปัญหาข้างต้น การพัฒนาประสิทธิภาพของการพยากรณ์กำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้จากเซลล์แสงอาทิตย์จึงมีความสำคัญ ทั้งในด้านการรักษาความมั่นคงของระบบ ตลอดจนลดต้นทุนอันเนื่องมาจากการสำรองกำลังผลิตไฟฟ้าโดยทั่วไป การพยากรณ์กำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้จากเซลล์แสงอาทิตย์สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท

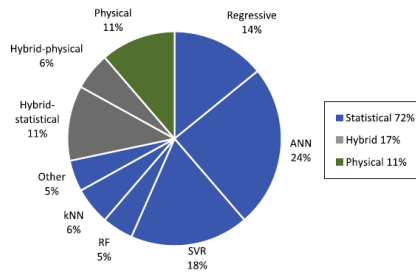
1. การพยากรณ์ในระยะสั้นมาก (very short-term forecast หรือ intra-day) เป็นการพยากรณ์ในระยะ 1-6 ชั่วโมงล่วงหน้ามีประโยชน์ในการการรักษาความมั่นคงของระบบโครงข่ายไฟฟ้า รวมถึงถึงการใช้งานระบบกักเก็บพลังงานสำรองพร้อมจ่ายทันทีและเพื่อบริหารจัดการ การพลังงานไฟฟ้า (จากพลังงานหมุนเวียน) ส่วนเกินในบางช่วงเวลา
2. การพยากรณ์ในระยะสั้น (short-term forecast หรือ day-ahead) เป็นการพยากรณ์ในระยะ 1-3 วันล่วงหน้า มีประโยชน์ในการบริหารจัดการ ความต้องการใช้ไฟฟ้า เพื่อเตรียมการส่งเดินเครื่องในโรงงานที่สามารถควบคุมกำลังผลิตไฟฟ้าได้ เพื่อให้กำลังผลิตไฟฟ้าในแต่ละช่วงเวลาเหมาะสมและ เป็นไปตามกลไกตลาดซื้อขายไฟฟ้าไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อให้ต้นทุนการจัดหาไฟฟ้าโดยรวมของพื้นที่มีความคุ้มค่าที่สุดในเชิงเศรษฐศาสตร์ และการใช้งานเชื้อเพลิงแต่ละชนิดเป็นไปอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ
3. การพยากรณ์ในระยะกลาง (medium-term forecast) เป็นการพยากรณ์ในระยะ 1 สัปดาห์ - 1 เดือนล่วงหน้า มีประโยชน์ในการวางแผนกำหนดบำรุงรักษาโดยการทำนายความพร้อมใช้งานของกำลังผลิตไฟฟ้าในอนาคต
4. การพยากรณ์ในระยะยาว (long-term forecast) เป็นการพยากรณ์ในระยะ 1 เดือน - 1 ปีล่วงหน้า มีประโยชน์ในการบริหารจัดการระบบผลิตกำลังไฟฟ้าในระยะยาว เช่น การสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้าแห่งใหม่ หรือการจัดทำแผนประมาณการกำลังไฟฟ้าที่จะผลิตได้ในอนาคต

การศึกษาและพัฒนาความแม่นยำของการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์เป็นที่น่าสนใจในวงกว้าง โดยแบ่งออกได้เป็นหลักๆ 2 วิธี คือ วิธีการพยากรณ์ทางตรงและวิธีการพยากรณ์ทางอ้อม วิธีการพยากรณ์ทางอ้อมจะเริ่มจากการพยากรณ์ค่าความเข้มรังสีดวงอาทิตย์ก่อน จากนั้นใช้แบบจำลองของระบบผลิตไฟฟ้าในการแปลงค่าความเข้มรังสีดวงอาทิตย์จากการพยากรณ์ไปเป็นค่ากำลังไฟฟ้าที่คาดว่าจะผลิตได้ในขณะที่วิธีการพยากรณ์ทางตรงเป็นการพยากรณ์ค่ากำลังผลิตไฟฟ้าที่ได้จากระบบผลิตไฟฟ้าโดยตรง ทั้งนี้หลากหลายงานวิจัยในอดีตจะให้ความสนใจเฉพาะการพยากรณ์ค่าความเข้มรังสีดวงอาทิตย์ เนื่องจากเป็นส่วนที่ยากในการพยากรณ์ และมีการประยุกต์ใช้ที่หลากหลายนอกเหนือจากการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้า อย่างไรก็ตามทั้งการพยากรณ์ทางตรงและทางอ้อมต่างมีขั้นตอนวิธีการและเทคนิคที่คล้ายคลึงกัน [2]

หลากหลายงานวิจัยในอดีต ได้นำเสนอวิธีที่หลากหลายในการพยากรณ์รังสีดวงอาทิตย์และกำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ [2, 11] โดยสามารถแบ่งวิธีการได้ออกเป็นหลักๆ 3 ประเภท คือ 1) วิธีการทางสถิติ (statistical methods) 2) วิธีการทางกายภาพ (physical methods) 3) วิธีการแบบผสมผสาน (hybrid methods) [2] วิธีการทางสถิติเป็นการใช้ข้อมูลในอดีตที่วัดได้ เช่น ข้อมูลสภาพอากาศ ค่ากำลังผลิตไฟฟ้าในอดีต ในการพยากรณ์ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ตัวอย่างที่นิยมเช่น วิธีการในกลุ่มการเรียนรู้ด้วยเครื่อง วิธีการทางกายภาพ (physical methods) เป็นวิธีที่อาศัยการคำนวณโดยใช้สมการความสัมพันธ์ทางฟิสิกส์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยวิธีที่เป็นที่นิยมได้แก่ การพยากรณ์โดยการคำนวณ ค่าพยากรณ์สภาพอากาศเชิงเลข (Numerical Weather Prediction) และ การพยากรณ์โดยใช้วิธีข้างต้นร่วมกันเรียกว่าวิธีการแบบผสมผสาน

แผนภูมิต่างรูปที่ 1 แสดงให้เห็นว่าในอดีตมีการนำเสนอวิธีที่หลากหลายในการพยากรณ์ค่ากำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ อาทิ

- 1) Regressive methods 2) Artificial neural network (ANN) 3) Support vector regression (SVR) 4) k-Nearest neighbors (k-NN) 5) Random forest (RF) ทั้งนี้ในโครงการฉบับนี้จะเลือกพิจารณาการพยากรณ์ในระยะสั้นมาก (very short-term forecast หรือ intra-day) เพื่อประโยชน์ในการบริหารและรักษาความมั่นคงในระบบโครงข่ายไฟฟ้า โดยวิธีการพยากรณ์ที่เป็นที่นิยมแพร่หลายในระยะนี้ คือ วิธีการทางสถิติ (statistical methods) ซึ่งมีหลากหลายวิธี ตั้งแต่ การใช้แบบจำลองเชิงเส้น ไปจนถึงวิธีที่มีความซับซ้อนสูงเช่น โครงข่ายประสาทเทียม (neural network) ทั้งนี้การใช้แบบจำลองเชิงเส้นซึ่งมีความซับซ้อนต่ำในการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์มีประสิทธิภาพต่ำ [15] ซึ่งอาจเกิดมาจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์แบบไม่เป็นเชิงเส้นกับค่ากำลังผลิตไฟฟ้า ด้วยปัญหาข้างต้นในปัจจุบันวิธีการพยากรณ์ในกลุ่มการเรียนรู้ด้วยเครื่องถูกพัฒนา และนำมาใช้ในการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ อาทิ ANN, SVR, RF, KNN ซึ่งมีงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องดังนี้

รูป 1: สัดส่วนของงานวิจัยจำแนกตามเทคนิคที่ใช้ในการพยากรณ์ (ที่มา: [2])

M.Rana [14] เปรียบเทียบการใช้วิธี SVR และวิธี NN-ensemble ในการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าในระยะ 5 ถึง 60 นาที โดยข้อมูลกำลังผลิตไฟฟ้าในอดีตเพียงอย่างเดียว และการใช้ข้อมูลกำลังผลิตไฟฟ้าในอดีตร่วมกับข้อมูลสภาพอากาศ นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ใช้วิธี Correlation-based Feature selection (CFS) ในการคัดเลือกคุณลักษณะของข้อมูลที่ใช้ในการทำนาย จากผลลัพธ์พบว่าในการพยากรณ์ระยะใกล้ NN-ensemble และ SVR ให้ความแม่นยำในการพยากรณ์ใกล้เคียงกัน ส่วนในระยะไกลออกไป NN-ensemble จะพยากรณ์แม่นยำกว่า SVR

S.Vagropoulos [17] ใช้วิธี SARIMA ในการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าในระยะ 1 ชั่วโมงโดยใช้ข้อมูล ความเข้มรังสีแสงอาทิตย์ในอดีตร่วมกับข้อมูลสภาพอากาศ ผลลัพธ์การพยากรณ์มีค่า NRMSE เท่ากับ 8.12% โดยเป็นค่าที่ถูกปรับเทียบด้วยค่ากำลังติดตั้งขนาด 0.15-MW (ในที่นี้ Wp ย่อมาจาก Watt peak หมายถึงกำลังผลิตไฟฟ้าสูงสุดของระบบ)

M.Bouzerdoum [6] เปรียบเทียบการใช้วิธี seasonal auto-regressive integrated moving average (SARIMA) , SVR และ การผสมผสานของ SARIMA และ SVR เพื่อพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าในระยะ 1 ชั่วโมง โดยใช้ข้อมูลจากกำลังผลิตไฟฟ้าในอดีตและค่าอุณหภูมิ พบว่า SARIMA-SVR ให้ผลลัพธ์ที่แม่นยำที่สุดมีค่า NRMSE เท่ากับ 9.40 % โดยเป็นค่าที่ถูกปรับเทียบด้วยค่ากำลังติดตั้งขนาด 20-kW

R. Xu และคณะ [19] ประยุกต์ใช้วิธี SVR ร่วมกับการวิเคราะห์ความคล้ายกันของแต่ละวัน ในการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าในระยะ 2 ชั่วโมง โดยใช้ข้อมูลจากกำลังผลิตไฟฟ้าและค่ารังสีดวงอาทิตย์ในอดีตและค่าอุณหภูมิ พบว่าผลลัพธ์การพยากรณ์ที่ได้มีค่า NRMSE เท่ากับ 9.34% ซึ่งมีความแม่นยำสูงกว่าวิธี NN ที่ได้ค่า NRMSE เท่ากับ 13.19% โดยเป็นค่าที่ถูกปรับเทียบด้วยค่ากำลังติดตั้งขนาด 500-kW

W. Björnและคณะ [4] เปรียบเทียบการใช้วิธี SVR , KNN และ combined weight SVM-KNN ในการพยากรณ์ในระยะ 1 ชั่วโมงและ 6 ชั่วโมง โดยใช้ข้อมูลกำลังผลิตไฟฟ้าในอดีต ข้อมูลสภาพอากาศ เวลาที่ทำการพยากรณ์ และค่าดัชนีฟ้าใส พบว่าผลลัพธ์ที่ดีที่สุดของทั้งสองระยะการพยากรณ์มาจากวิธี combined weight SVR-KNN ในระยะการพยากรณ์ 1 ชั่วโมงให้ค่า RMSE เท่ากับ 6.08% และ ในระยะการพยากรณ์ 6 ชั่วโมง ได้ค่า RMSE เท่ากับ 10.16% โดยผลลัพธ์ที่ได้ถูกประเมินจากข้อมูลจากโรงไฟฟ้า 87 โรงในประเทศเยอรมนี

W.A. Muhammad [1] เปรียบเทียบการใช้วิธี SVR และ RF เพื่อพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าในระยะ 1 ชั่วโมง โดยใช้ข้อมูลกำลังผลิตไฟฟ้าในอดีต ความเข้มรังสีแสงอาทิตย์ในอดีต ข้อมูลสภาพอากาศ วันและเดือนที่ทำการพยากรณ์ ได้ผลลัพธ์การพยากรณ์จากวิธี RF และ SVR มีค่า RMSE เท่ากับ 2.2470 kWh และ 2.3973 kWh ตามลำดับ โดยข้อมูลที่ใช้ในการทดลองวัดจากระบบไฟฟ้าซึ่งมีกำลังติดตั้งสูงสุดประมาณ 40-kW

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น แสดงให้เห็นว่าวิธี SVR เป็นวิธีที่นิยมแพร่หลายและมีสมรรถนะที่ดีในการพยากรณ์ในระยะสั้นมาก และวิธี RF เป็นวิธีที่ [1] นำเสนอว่าให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า SVR โครงการนี้จึงสนใจที่จะทดลองเปรียบเทียบกลุ่มวิธี แบบจำลองในกลุ่มการเรียนรู้ด้วยเครื่องเพิ่มเติม อันได้แก่ 1) linear regression model , 2) Multivariate adaptive regression spline (MARS) , 3) SVR, 4) RF โดยที่ 2 วิธีในกลุ่มแรกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแบบจำลองฐาน (baseline model) สำหรับผลลัพธ์ที่คาดหวังในการจัดทำโครงการนี้มีดังนี้

1. ผลลัพธ์การเปรียบเทียบการพยากรณ์ความเข้มแสงอาทิตย์ด้วยแบบจำลอง Linear Regression, MARS, SVR, RF ทั้งในแง่ของสมรรถนะการพยากรณ์ และความซับซ้อนในคำนวณของแต่ละแบบจำลองทั้งในส่วนของการเรียนรู้ทางสถิติและขั้นตอนการดำเนินการพยากรณ์
2. แบบจำลองการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าในระยะสั้นมากในกลุ่มการเรียนรู้ด้วยเครื่องอันได้แก่ Linear Regression, MARS, SVR, RF และชุดคำสั่งโปรแกรมสำหรับพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ในระยะสั้นมาก

2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาและสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อกำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ในระยะสั้นมาก
2. เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์การพยากรณ์ความเข้มแสงจากแบบจำลองในกลุ่ม Linear Regression, Multivariate adaptive regression spline, Support vector regression และ Random forest โดยใช้ตัวชี้วัดสมรรถนะของการพยากรณ์ทางสถิติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความซับซ้อนในการคำนวณ (computational complexity) ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการเรียนรู้แบบจำลองและการคำนวณค่าพยากรณ์ของแบบจำลองในข้อ 2.

3 หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กำหนดให้ $X_1, X_2, \dots, X_p$ แทนตัวแปรต้น, Y แทนตัวแปรตามคือค่ารังสีดวงอาทิตย์
กำหนดสัญลักษณ์และตัวแปรดังนี้

ตาราง 1: สัญลักษณ์และตัวแปร

ตัวแปร	ความหมาย	หน่วย
I	ความเข้มรังสีดวงอาทิตย์	วัตต์ต่อตารางเมตร
P	กำลังผลิตไฟฟ้า	วัตต์
RH	ความชื้นสัมพัทธ์	เปอร์เซ็นต์
WS	ความเร็วลม	เมตรต่อวินาที
UV	ดัชนีรังสีอัลตราไวโอเล็ต	-
T	อุณหภูมิภายนอก	องศาเซลเซียส
$\cos(\theta)$	โคไซน์ของมุมของดวงอาทิตย์เทียบกับแนวตั้งฉากพื้นโลก	-

- ตัวแปรที่เขียนในรูป $x(t)$ หมายถึงค่า x ณ เวลา t
- ตัวแปรที่เขียนในรูป $\hat{x}(t)$ หมายถึงค่าพยากรณ์ หากเขียนในรูป $x(t)$ หมายถึงค่าที่วัดได้จริง
- ตัวแปรที่เขียนในรูป $\hat{x}_A(t)$ หมายถึงค่าพยากรณ์ของ x จากวิธี A
- การใช้ลำดับเวลาจะเขียนอยู่ในรูป $x(t)$ หมายถึงตัวแปร x ที่เวลา t ในวันหนึ่งๆ หากอยู่เขียนในรูป $x^{(d)}(t)$ หมายถึงตัวแปร x ที่วันที่ d ในเวลา t

ในการทดลองจะกำหนด index ของเวลาดังนี้

- t แทน index ของเวลาปัจจุบัน
- $t - 1, t - 2, \dots, t - k$ หมายถึงเวลา 30, 60, ..., 30*k* นาทีก่อนหน้านี้
- $t + 1, t + 2, \dots, t + k$ หมายถึงเวลา 30, 60, ..., 30*k* นาทีข้างหน้า

3.1 การคัดเลือกคุณลักษณะ

3.1.1 สหสัมพันธ์

สหสัมพันธ์ (Correlation) เป็นค่าที่บ่งบอกความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป โดยในการพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรว่ามีมากน้อยเพียงใด สามารถบอกได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ซึ่งสามารถคำนวณจากวิธีการทางสถิติได้หลายวิธีซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของตัวแปรนั้นๆ ในการวัดความสัมพันธ์แต่ละแบบจะต้องมีการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรคู่กันๆ ก่อนจึงจะสามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในรูปแบบนี้จะสามารถตีความถึงความสอดคล้องไปด้วยกันของตัวแปร แต่ไม่ได้หมายความถึงการเป็นเหตุและผลกันระหว่างตัวแปรนั้นๆ

1) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation Coefficient) เป็นวิธีที่ใช้วัดความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปร 2 ชุดในเซตของตัวแปรสุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยสามารถคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\rho = \frac{\text{cov}(X, Y)}{\sigma_X \sigma_Y} \quad (1)$$

โดยที่ ρ แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน, $\text{cov}(X, Y)$ แทนความแปรปรวนร่วมของตัวแปร X และ Y σ_x, σ_y แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร X และ Y ตามลำดับ

2) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแยกส่วน

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแยกส่วน (Partial correlation coefficient) เป็นวิธีที่ใช้วัดความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปร 2 ชุด โดยคำนวณจากความคลาดเคลื่อนค้างของตัวแปร 2 ชุดนั้นหลังจากกำจัดอิทธิพลเชิงเส้นจากตัวแปรอื่น ๆ ออกดังสมการต่อไปนี้

$$\text{cov}(Y_i, Y_j | X) = \text{cov}(Y_i - \hat{Y}_i(X), Y_j - \hat{Y}_j(X)) \quad (2)$$

โดยที่ $\hat{Y}_i$ คือค่าประมาณของ Y_i จาก การวิเคราะห์การถดถอยแบบเชิงเส้นบนข้อมูล X และ $\hat{Y}_j$ คือค่าประมาณของ Y_j จาก การวิเคราะห์การถดถอยแบบเชิงเส้นบนข้อมูล X

$$\rho_{Y_i, Y_j | X} = \frac{\text{cov}(Y_i, Y_j | X)}{\sqrt{\text{var}(Y_i - \hat{Y}_i(X)) \text{var}(Y_j - \hat{Y}_j(X))}} \quad (3)$$

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสุ่มแบบเกาส์เซียน 2 ตัวใดๆสามารถคำนวณจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมผกผันได้ดังนี้

$$\rho_{X_i, X_j} \cdot V \setminus \{X_i, X_j\} = - \frac{\Sigma_{ij}^{-1}}{\sqrt{\Sigma_{ii}^{-1} \Sigma_{jj}^{-1}}} \quad (4)$$

โดยที่ ρ แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแยกส่วน V แทนเซตของตัวแปรสุ่ม $X_1, X_2, \dots, X_K$, Σ แทนเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรสุ่ม ในเซต V

3.1.2 วิธีการถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอน

วิธีการถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอน (Stepwise linear regression) เป็นวิธีหนึ่งในการหาสมการถดถอยเชิงเส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรที่พิจารณา ซึ่งแตกต่างจากวิธีการถดถอยเชิงเส้น (linear regression) ตรงที่จะมีการเพิ่ม/ลดตัวแปรต้นที่ใช้ในการสร้างสมการ โดยการใช้ค่าสถิติเป็นเกณฑ์ในการเลือกตัวแปรต้นที่จะเพิ่ม/ลด แต่ละขั้นตอน ซึ่งวิธีการถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอน เป็นวิธีที่เกิดจากการประยุกต์ระหว่างวิธีการเลือกแบบก้าวหน้า (forward selection) และวิธีการตัดทิ้งแบบถดถอยหลัง (backward deletion)

- วิธีการเลือกแบบก้าวหน้า (forward selection) จะเริ่มต้นจากการสร้างสมการค่าคงที่สำหรับประมาณค่าตัวแปรตามที่เราพิจารณา จากนั้นในแต่ละขั้นตอนจะทดลองเพิ่มตัวแปรต้นทีละตัวแปรเข้าไปในกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการสร้างสมการถดถอย จากนั้นตรวจสอบว่าการเพิ่มตัวแปรต้นแต่ละตัวแปรนั้นส่งผลให้ค่า RMSE ในการประมาณค่าตัวแปรตามลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ จากนั้นจึงตัดสินใจเพิ่มตัวแปรที่มี p-value ต่ำสุดเข้าไปในกลุ่มตัวแปรที่จะใช้ในการสร้างสมการถดถอย และดำเนินการกระบวนการต่อจนกระทั่งกระบวนการจะสิ้นสุดเมื่อ p-value จากการทดสอบตัวแปรต้นทุกตัวมีค่ามากกว่าค่าที่กำหนด
- วิธีการตัดทิ้งแบบถดถอยหลัง (backward deletion) จะเริ่มต้นจากการสร้างสมการถดถอยเชิงเส้นที่ประกอบด้วยตัวแปรต้นทุกตัวในสมการก่อน จากนั้นในแต่ละขั้นตอนจะทดลองตัดตัวแปรต้นออกจากกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการสร้างสมการทีละตัวแปร จากนั้นตรวจสอบว่าการที่มีแปรต้นแต่ละตัวอยู่ในกลุ่มนั้น ส่งผลให้ค่า RMSE ในการประมาณค่าตัวแปรตามลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ (เมื่อเทียบกับหลังตัดตัวแปรออก) โดยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ จากนั้นจึงตัดสินใจตัดตัวแปรที่มี p-value สูงสุดออกจากกลุ่มตัวแปรที่จะใช้ในการสร้างสมการถดถอย และดำเนินการ กระบวนการต่อจนกระทั่งกระบวนการจะสิ้นสุดเมื่อ p-value จากการทดสอบตัวแปรต้นทุกตัวมีค่าต่ำกว่าค่าที่กำหนด

สำหรับวิธีการถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนจะทำการเพิ่มตัวแปรต้นเข้าไปในกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการสร้างสมการถดถอยโดยวิธีการเลือกแบบก้าวหน้า และเมื่อสิ้นสุดขั้นตอนการเพิ่มตัวแปรแต่ละรอบ จึงตัดตัวแปรออกโดยวิธีการตัดทิ้งแบบถดถอยหลัง และดำเนินการกระบวนการต่อจนกระทั่งกระบวนการจะสิ้นสุด เมื่อไม่มีตัวแปรต้นตัวใดถูกเพิ่มในวิธีการเลือกแบบก้าวหน้าแล้ว ดังนั้นเราจึงสามารถใช้วิธีการถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอนในการคัดเลือกตัวแปรต้นที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม โดยการพิจารณาตัวแปรที่อยู่ในกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการสร้างสมการถดถอยหลังจากกระบวนการเลือกสิ้นสุด

3.2 แบบจำลองการพยากรณ์

ในโครงการนี้ เราจะพยากรณ์ค่าความเข้มข้นของมลพิษทางอากาศในช่วงเวลาล่วงหน้า 4 ชั่วโมง (ค่าผลลัพธ์การพยากรณ์มีความละเอียด 30 นาที กล่าวคือจะพยากรณ์ 30, 60, 90, ..., 240 นาทีล่วงหน้า) จากนั้นจึงใช้แบบจำลองอีกส่วนหนึ่งในการแปลงค่าความเข้มข้นของมลพิษทางอากาศเป็นค่ากำลังผลิตไฟฟ้า โดยวิธีที่ใช้แบ่งออกเป็น 4 วิธีคือ 1) Linear Regression 2) Multivariate Adaptive Regression Splines (MARS) 3) Support Vector Regression (SVR) 4) Random Forest (RF) โดย 2 วิธีแรกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแบบจำลองฐาน (baseline model)

3.2.1 Linear regression

เราจะพยากรณ์ค่าความเข้มข้นของมลพิษทางอากาศ $I(t+1), I(t+2), \dots, I(t+8)$ โดยใช้วิธีการถดถอยเชิงเส้นซึ่งมีตัวแปรต้นดังนี้

1. ค่ารังสีดวงอาทิตย์ในอดีตประกอบด้วย

- $I(t), I(t-1), \dots, I(t-7)$
- $I^{(d-1)}(t+1), I^{(d-1)}(t+2), \dots, I^{(d-1)}(t+8)$

2. ค่าพยากรณ์สภาพอากาศจาก numerical weather prediction model ที่ชื่อว่า WRF ประกอบด้วย

- $\hat{I}_{\text{WRF}}(t+1), \hat{I}_{\text{WRF}}(t+2), \dots, \hat{I}_{\text{WRF}}(t+8)$
- $\hat{T}_{\text{WRF}}(t+1), \hat{T}_{\text{WRF}}(t+2), \dots, \hat{T}_{\text{WRF}}(t+8)$
- $\hat{RH}_{\text{WRF}}(t+1), \hat{RH}_{\text{WRF}}(t+2), \dots, \hat{RH}_{\text{WRF}}(t+8)$
- $\hat{UV}_{\text{WRF}}(t+1), \hat{UV}_{\text{WRF}}(t+2), \dots, \hat{UV}_{\text{WRF}}(t+8)$

Weather Research and Forecast (WRF) เป็นแบบจำลองที่ใช้พยากรณ์สภาพภูมิอากาศที่ถูกพัฒนาโดยความร่วมมือกันของ National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA) และ National Centers for Environmental Prediction (NCEP) การพยากรณ์โดยใช้ WRF นั้นสามารถกำหนดได้โดยผู้ใช้ ซึ่งผู้ใช้ต้องเลือกชุดสมการพลศาสตร์สำหรับพารามิเตอร์ต่างๆให้เหมาะสมกับพื้นที่ และในที่นี้ค่าพยากรณ์ที่ได้จะถูกนำไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลนำเข้าอีกกลุ่มหนึ่งในแบบจำลอง

3.2.2 Multivariate adaptive regression splines (MARS)

เราจะพยากรณ์ค่าความเข้มข้นของมลพิษทางอากาศ $I(t+1), I(t+2), \dots, I(t+8)$ โดยใช้แปรต้นและตัวแปรตามเช่นเดียวกับวิธี Linear regression Multivariate Adaptive Regression Splines (MARS) เป็นวิธีหนึ่งในวิธีการถดถอย ซึ่งเป็นวิธีการในสร้างสมการความสัมพันธ์แบบไม่เป็นเชิงเส้น (เชิงเส้นแบบเป็นช่วง) ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามเขียนดังนี้ [10]

$$\hat{Y}(X) = \beta_0 + \sum_{m=1}^M \beta_m h_m(X) \quad (5)$$

โดยที่ β แทนสัมประสิทธิ์, $h(X)$ แทนฟังก์ชันเชิงเส้นแบบเป็นช่วงในตัวแปร X ซึ่งเรียกว่า basis function และ M แทนจำนวนช่วง โดยจะเลือกค่า β และ $h(X)$ ซึ่งทำให้ค่าผลรวมของค่าเศษเหลือกำลังสอง (residual sum of squares) มีค่าน้อยที่สุดในชุดข้อมูลฝึก เนื่องจากวิธี MARS เป็นตัวอย่างของวิธีการพยากรณ์แบบไม่เป็นเชิงเส้น (เชิงเส้นแบบเป็นช่วง) ซึ่งเข้าใจได้ง่ายและมีพื้นฐานมาจากวิธี Linear regression ดังนั้นเราจึงเลือกวิธีนี้เป็นหนึ่งในวิธีที่จะใช้เพื่อเป็นแบบจำลองฐาน (baseline model) สำหรับเปรียบเทียบกับวิธีการอื่นๆ

3.2.3 Support Vector Regression

Support vector regression เป็นเทคนิคการเรียนรู้ทางสถิติที่ได้รับการพัฒนามาจาก Vapnik (1995) [8] ที่ได้รับความนิยมและให้สมรรถนะที่ดีในการจัดการกับปัญหาการพยากรณ์อนุกรมเวลา [9] โดยใช้หลักการวิเคราะห์การถดถอยที่สามารถอธิบายได้ทั้งรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้น และไม่เชิงเส้น ดังอธิบายได้ดังนี้ [16, 18] ภายใต้ชุดข้อมูลฝึก $T = \{(x_1, y_1), \dots, (x_n, y_n)\}$ โดยที่ $x_i \in \mathbb{R}^p$ เป็นข้อมูลฝึกขาเข้า และ $y_i \in \mathbb{R}$ เป็นข้อมูลฝึกขาออก หลักการของ Support vector regression คือการเปลี่ยนปริภูมิของข้อมูลฝึกขาเข้า X ไปยังปริภูมิใหม่ ($\mathcal{H}$) ผ่านฟังก์ชัน $\varphi(x)$ หลังจากนั้นวิเคราะห์การถดถอยในปริภูมิใหม่เพื่อหาฟังก์ชันในการประมาณ y_i ดัง (6) โดยหาก $\varphi(x)$ เป็นฟังก์ชันไม่เชิงเส้นแล้วฟังก์ชันเชิงเส้นที่ได้ในปริภูมิใหม่นั้นจะสมนัยกับฟังก์ชันไม่เชิงเส้นในปริภูมิเดิม

$$f(x) = \langle w, \varphi(x) \rangle + b \quad (6)$$

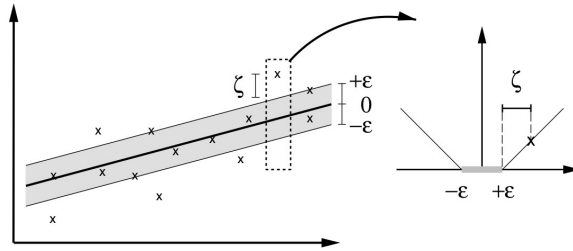
โดยที่ $w \in \mathcal{H}, b \in \mathbb{R}$ แทนเวกเตอร์ค่าน้ำหนัก และค่าคงที่ตามลำดับ ในการหาค่า w, b สามารถทำได้โดยแก้ปัญหาค่าเหมาะที่สุดภายใต้ข้อจำกัดดังนี้

$$\begin{aligned}
& \underset{w, b, u_i, v_i}{\text{minimize}} && (1/2)\|w\|^2 + C \sum_{i=1}^n (u_i + v_i) \\
& \text{subject to} && y_i - \langle w, \varphi(x_i) \rangle - b \leq \varepsilon + u_i, \quad i = 1, 2, \dots, n, \\
& && \langle w, \varphi(x_i) \rangle + b - y_i \leq \varepsilon + v_i, \quad i = 1, 2, \dots, n, \\
& && u_i, v_i \geq 0 \quad , \quad i = 1, 2, \dots, n
\end{aligned} \tag{7}$$

ε แทนพารามิเตอร์ที่กำหนดขนาดของบริเวณค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ โดยค่าความคลาดเคลื่อนที่ตกอยู่ภายในบริเวณนี้จะไม่ถูกนำไปคิดในฟังก์ชันสูญเสีย u, v แทนตัวแปรหย่อน (Slack Variable) ซึ่งเป็นค่าที่ยอมให้บางจุดข้อมูลมีค่าความคลาดเคลื่อนมากกว่าค่า ε ที่กำหนดได้ดังแสดงในสมการข้อจำกัด

ฟังก์ชันวัตถุประสงค์ต้องการที่จะหาค่าต่ำสุดของพจน์ $(1/2)\|w\|^2$ ซึ่งเป็นค่าที่ลงโทษความซับซ้อนของแบบจำลองและยังสอดคล้องกับการหาระยะห่างมากที่สุดของระนาบขอบของบริเวณค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ และพจน์ $C \sum_{i=1}^n (u_i + v_i)$ ซึ่งแสดงถึงฟังก์ชันสูญเสียแบบ ε -incentive ดังแสดงใน (8) พจน์นี้สอดคล้องกับการพิจารณาฟังก์ชันลงโทษ (penalty function) ที่ลงโทษตัวแปรหย่อนที่ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนมากกว่า ε ในบางจุดข้อมูล ส่วนค่าที่ C เป็นค่าน้ำหนักที่ควบคุมความสมดุลในการหาค่าต่ำสุดระหว่าง 2 พจน์ดังกล่าว โดยสรุปการหาค่าต่ำสุดของ (7) สอดคล้องกับหลักการการเรียนรู้ทางสถิติที่ต้องการควบคุมทั้งค่าความคลาดเคลื่อนในชุดข้อมูลฝึกและความซับซ้อนของแบบจำลอง[3]

$$|y - f(x)|_\varepsilon = \begin{cases} |y - f(x)| - \varepsilon, & \text{if } |y - f(x)| > \varepsilon \\ 0, & \text{otherwise} \end{cases} \tag{8}$$

รูป 2: รูปแสดงฟังก์ชันสูญเสียแบบ ε -incentive ของ linear SVR ([16])

ในการแก้ปัญหา (7) (primal form) เราพบว่ามีปัญหาคำนวณหา w ซึ่งอยู่ในปริภูมิ $\mathcal{H}$ ที่อาจมีมิติสูง จึงอาจมีความจำเป็นต้องใช้กำลังในการคำนวณสูง ดังนั้นเราประยุกต์ใช้หลักการ Lagrange duality เปลี่ยนมาพิจารณา dual form ของปัญหานี้ภายใต้เงื่อนไข Karush-Kuhn-Tucker (KKT) แทน ซึ่งเป็นการคำนวณหา λ, ν ซึ่งอยู่ในปริภูมิ $\mathbf{R}^n$ ดังนี้

$$\begin{aligned}
& \underset{\lambda, \nu}{\text{maximize}} && -(1/2)(\lambda - \nu)^T Q (\lambda - \nu) - \varepsilon \sum_{i=1}^n (\lambda_i + \nu_i) + \sum_{i=1}^n y_i (\lambda_i - \nu_i) \\
& \text{subject to} && \mathbf{1}^T (\lambda - \nu) = 0 \quad \text{และ} \quad \lambda_i, \nu_i \in [0, C], \quad i = 1, 2, \dots, n
\end{aligned} \tag{9}$$

โดย $Q_{ij} = \varphi(x_i)^T \varphi(x_j)$ และค่าคงที่บวก $\lambda, \nu \in \mathbf{R}^n$ แทนตัวคูณลากรางจ์ ซึ่งจาก (9) ได้ผลลัพธ์ดังนี้

$$w = \sum_{i=1}^n (\lambda_i - \nu_i) \varphi(x_i), \quad \text{ดังนั้น} \quad f(x) = \sum_{i=1}^n (\lambda_i - \nu_i) \langle \varphi(x_i), \varphi(x) \rangle + b = \sum_{i=1}^n (\lambda_i - \nu_i) k(x_i, x) + b \tag{10}$$

โดยที่ x_i แทนจุดข้อมูลขาเข้าในชุดข้อมูลฝึก ส่วน x แทนจุดข้อมูลขาเข้าในชุดข้อมูลตรวจสอบหรือชุดข้อมูลทดสอบ จาก (10) การคำนวณผลลัพธ์ที่ได้ขึ้นกับ support vectors โดยไม่ขึ้นกับมิติของปริภูมิ $\mathcal{H}$ นอกจากนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้ Kernel Trick โดยการคำนวณเคอร์เนลฟังก์ชันแทนการคำนวณผลคูณแบบจุดของข้อมูลขาเข้าในปริภูมิ $\mathcal{H}$ หนึ่งๆ จากข้อได้เปรียบข้างต้นจึงเห็นว่าในการพิจารณา dual problem สามารถถ่วงน้ำหนักการคำนวณในการแก้ปัญหาได้มาก ส่วนเงื่อนไข Karush-Kuhn-Tucker (KKT) ที่ทำให้การแก้สมการในรูปแบบ dual form ได้ผลลัพธ์เดียวกับการแก้สมการในรูปแบบ primal form ได้แก่

$$\lambda_i(\varepsilon + u_i - y_i + \langle w, \varphi(x_i) \rangle + b) = 0 \quad (11)$$

$$\nu_i(\varepsilon + v_i + y_i - \langle w, \varphi(x_i) \rangle - b) = 0 \quad (12)$$

$$(C - \lambda_i)u_i = 0 \quad (13)$$

$$(C - \nu_i)v_i = 0 \quad (14)$$

จากสมการเงื่อนไขดังกล่าว สามารถสรุปได้ดังนี้

1. มีเฉพาะคู่ลำดับ (x_i, y_i) ที่มีค่าตัวคูณลากรางจ์เท่ากับ C เท่านั้นที่ ตกอยู่นอกบริเวณความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
2. $\lambda_i \nu_i = 0$ หรือกล่าวได้ว่าคู่ลำดับ (λ_i, ν_i) ใดๆ จะมีค่าใดค่าหนึ่งเท่ากับศูนย์เสมอ
3. ถ้า $\lambda_i \in (0, C)$ แล้ว $u_i = 0$ และถ้า $\nu_i \in (0, C)$ แล้ว $v_i = 0$ ดังนั้นจากเงื่อนไขนี้สามารถนำไปใช้ในการคำนวณหาค่า b จาก (11), (12) ดังนี้

$$b = y_i - \langle w, \varphi(x_i) \rangle - \varepsilon \text{ สำหรับ } \lambda_i \in (0, C) \quad (15)$$

$$b = y_i - \langle w, \varphi(x_i) \rangle + \varepsilon \text{ สำหรับ } \nu_i \in (0, C)$$

เคอร์เนลฟังก์ชันที่เป็นที่นิยมสำหรับ Support Vector Regression มีดังนี้

1. Linear kernel : $k(x, x') = \langle x, x' \rangle$
2. Polynomial kernel : $k(x, x') = (\gamma \langle x, x' \rangle + r)^d$
3. RBF kernel : $k(x, x') = \exp(-\gamma \|x - x'\|^2)$
4. Sigmoid kernel : $k(x, x') = \tanh(\gamma \langle x, x' \rangle + r)$

โดยที่ r, d, γ เป็นพารามิเตอร์ของเคอร์เนลฟังก์ชัน

เราจะสร้างแบบจำลอง SVR มา 8 แบบจำลองโดย แต่ละแบบจำลองพยากรณ์ค่าความเข้มรังสีดวงอาทิตย์ $I(t + k)$ โดยที่ $k = 1, 2, \dots, 8$ มีตัวแปรต้นดังนี้

- $I(t), I(t - 1), \dots, I(t - 7)$
- $I^{(d-1)}(t + k)$
- $\cos(\theta(t + k))$

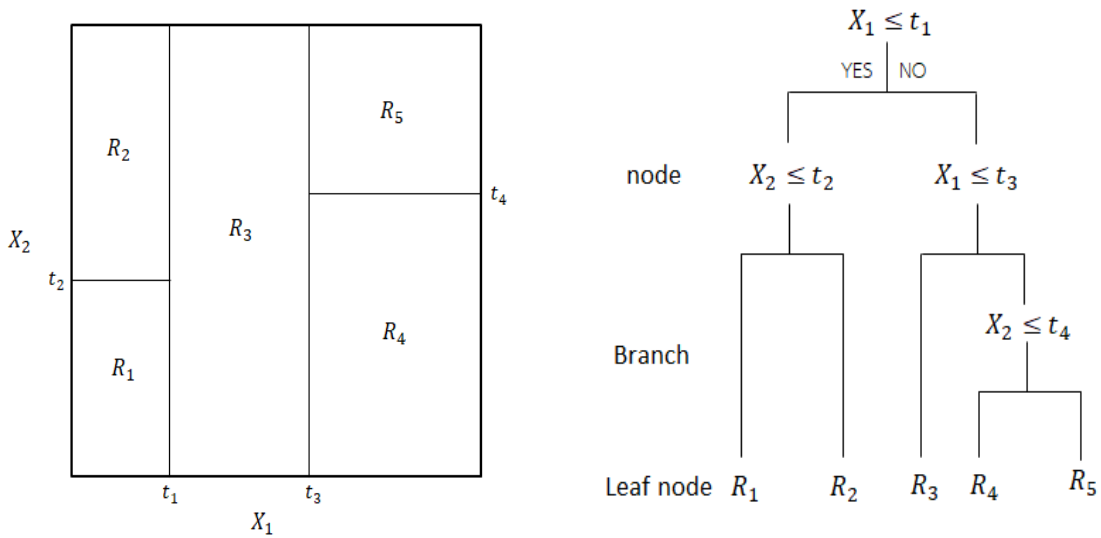
โครงการฉบับนี้ได้ทำการทดลองโดยใช้ the Python package scikit-learn ซึ่งมีพื้นฐานมาจาก LIBSVM library

3.2.4 Random Forest

แบบจำลอง Random forest ถูกนำเสนอครั้งแรกในปี ค.ศ. 1995 โดย Tin Kam Ho เป็นวิธีที่อิงจากแบบจำลองต้นไม้ถดถอย (Regression tree model) ดังที่จะอธิบายต่อไป แบบจำลองต้นไม้ถดถอยเป็นการประยุกต์หลักการของแบบจำลองต้นไม้ตัดสินใจ (Decision tree model) เพื่อใช้ในการพยากรณ์ค่าของตัวแปรที่พิจารณาโดยอาศัยวิธีการแบ่งกลุ่มของตัวแปรต้น หลักการของแบบจำลองต้นไม้ถดถอย สามารถอธิบายได้เป็น 2 ขั้นตอนดังนี้ [12]

1. แบ่งปริภูมิของตัวแปรต้น $X_1, X_2, \dots, X_p$ ออกเป็น J ส่วนที่ไม่มีที่ซ้อนทับซึ่งกันและกัน, ให้ปริภูมีย่อยนั้นเรียกว่า $R_1, R_2, \dots, R_j$
2. สำหรับทุกๆ ข้อมูลของตัวแปรต้นที่อยู่ใน R_j เราจะพยากรณ์ค่าของตัวแปรตามให้มีค่าเท่ากับค่าเฉลี่ยของค่าตัวแปรตามในชุดข้อมูลฝึกทั้งหมด ซึ่งค่าของตัวแปรต้นตกอยู่ใน R_j

(a) ตัวอย่างผลลัพธ์จากการแบ่งปริภูมิของตัวแปรต้นโดยขั้นตอนวิธี recursive binary splitting (b) แผนภาพต้นไม้ที่สอดคล้องกับการแบ่งปริภูมิในภาพ (a)

รูป 3: ตัวอย่างการแบบจำลองต้นไม้สำหรับปริภูมิตัวแปรต้น 2 มิติ

โดยในขั้นตอนที่ 1 จะทำการเลือกแบ่งปริภูมิของตัวแปรต้นออกเป็น ปริภูมีย่อย $R_1, R_2, \dots, R_j$ ซึ่งมีลักษณะเป็น high-dimensional rectangles เพื่อให้ได้ ปริภูมีย่อย $R_1, R_2, \dots, R_j$ ซึ่งให้ค่า residual squared error (RSS) ที่น้อยที่สุด กำหนดโดย

$$RSS = \sum_{j=1}^J \sum_{i \in R_j} \|y_i - \hat{y}_{R_j}\|_2^2 \quad (16)$$

ในทางปฏิบัติขั้นตอนวิธีที่ใช้หาคำตอบของปัญหาข้างต้น เรียกว่าวิธี recursive binary splitting คือ การแบ่งปริภูมิออกเป็นปริภูมีย่อยที่ละสองปริภูมิ โดยวิธีการวนซ้ำ ซึ่งมีเงื่อนไขคือในแต่ละรอบจะเลือกการแบ่งปริภูมิที่ทำให้ค่า RSS มีค่าน้อยที่สุด รูปที่ 3 แสดงตัวอย่างในกรณีที่ปริภูมิของตัวแปรต้นเป็นปริภูมิ 2 มิติ และจาก รูปที่ 3(b) จะเห็นว่าด้วยลักษณะของขั้นตอนวิธีนี้เองทำให้ลักษณะของแบบจำลองนี้ คล้ายการแตกกิ่งของต้นไม้และถูกเรียกว่าแบบจำลองต้นไม้ โดยแต่ละส่วนจะถูกเรียกว่า ปม (node) และแขนง (branch) แบบจำลองต้นไม้ ถดถอยดังที่กล่าวไปข้างต้นมักประสบกับปัญหาเรื่องความแปรปรวนที่สูง ซึ่งหมายความว่าหากเราแบ่งชุดข้อมูลฝึกออกเป็นสองส่วน จากนั้นทำการหาแบบจำลองโดยใช้ข้อมูลฝึกแต่ละส่วน ผลลัพธ์ในการพยากรณ์ที่ได้จะแตกต่างกันมาก ซึ่งในทางตรงกันข้ามแบบจำลองที่มีความแปรปรวนต่ำจะให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกันแม้ว่าจะเปลี่ยนชุดข้อมูลฝึก แบบจำลอง Random forest เป็นการรวมผลการพยากรณ์จากแบบจำลองต้นไม้ ถดถอยจำนวนมาก โดยผลการพยากรณ์ของแบบจำลอง Random forest จะกำหนดให้เป็นค่าเฉลี่ยของค่าพยากรณ์จากทุกๆแบบจำลองต้นไม้ย่อย โดยในแต่ละปม (node) ของแบบจำลองย่อย จะสุ่มเลือกใช้ จำนวนคุณลักษณะของตัวแปรต้นเพียง m คุณลักษณะจากทั้งหมด p คุณลักษณะ ซึ่งพิจารณาได้ว่ากระบวนการข้างต้นเป็นการลดสหสัมพันธ์ของกลุ่มแบบจำลองต้นไม้ ซึ่งจะทำให้แบบจำลองรวมมีความแปรปรวนลดลง และมีความคงทนต่อการเปลี่ยนแปลงชุดข้อมูล นอกจากนี้แบบจำลอง Random forest ยังสามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับวิธี bootstrap ซึ่งมีหลักการคือ ในขั้นตอนฝึกของแต่ละแบบจำลองต้นไม้ย่อย จะมีการสุ่มตัวอย่างชุดข้อมูลฝึกที่จะใช้ในการฝึกแต่ละแบบจำลองจากชุดข้อมูลฝึกทั้งหมด ซึ่งจะทำให้แบบจำลองต้นไม้ย่อยแต่ละแบบจำลองมีความแตกต่างกันมากขึ้น พารามิเตอร์สำคัญที่เป็นตัวกำหนดเงื่อนไขของแบบจำลอง และยังส่งต่อประสิทธิภาพ/ความซับซ้อนในการคำนวณของการพยากรณ์มีดังนี้

1. จำนวนแบบจำลองต้นไม้ทั้งหมดภายในป่า เขียนแทนด้วย n_{tree}
2. จำนวนระดับหรือความลึกมากที่สุดของต้นไม้ที่ยอมรับได้ เขียนแทนด้วย d
คือจำนวนปม (node) ทั้งหมดที่มากที่สุด เมื่อนับตั้งแต่ใบ (leaf node) ไปจนถึงปมบนสุด ดังรูปที่ 3(b)
3. จำนวนตัวอย่างจากชุดข้อมูลฝึกน้อยสุดภายในปริภูมิ ที่ยินยอมให้มีการเริ่มต้นแบ่งปริภูมิ เขียนแทนด้วย $n_{\text{min\_samples\_split}}$
คือจำนวนตัวอย่างในข้อมูลฝึกที่น้อยที่สุดในแต่ละปม (node) ก่อนเริ่มการแตกใบ (leaf node) ดังรูปที่ 3(b)
4. จำนวนตัวอย่างจากชุดข้อมูลฝึกน้อยสุดที่ยินยอมมีในแต่ละปริภูมีย่อย เขียนแทนด้วย $n_{\text{min\_samples\_leaf}}$
คือจำนวนตัวอย่างในข้อมูลฝึกที่น้อยที่สุดในแต่ละใบ (leaf node) ดังรูปที่ 3(b)

- จำนวนคุณลักษณะของตัวแปรต้นใช้ในแต่ละปมของแบบจำลองต้นไม้ เขียนแทนด้วย m

เราจะใช้แบบจำลอง Random forest ในพยากรณ์ค่าความเข้มรังสีดวงอาทิตย์ $I(t+1), I(t+2), \dots, I(t+8)$ โดยมีตัวแปรต้นดังนี้

- $I(t), I(t-1), \dots, I(t-7)$
- $I^{(d-1)}(t+1), I^{(d-1)}(t+2), \dots, I^{(d-1)}(t+8)$
- $\cos(\theta(t+1)), \cos(\theta(t+2)), \dots, \cos(\theta(t+8))$
- ตัวเลขชั่วโมงที่บ่งบอกถึงเวลาที่ทำการพยากรณ์ เขียนแทนด้วย $HR(t)$

3.3 ดัชนีการวัดประสิทธิภาพของการพยากรณ์

การวัดประสิทธิภาพของแบบจำลองการพยากรณ์นั้นมีหลากหลายวิธี โดยดัชนีตัวชี้วัดสมรรถนะที่นิยมใช้ในงานประยุกต์การพยากรณ์พลังงาน ซึ่งอยู่ในรูปของค่าความผิดพลาดในการพยากรณ์ มีดังนี้

หมายเหตุ : ในที่นี้จะใช้สัญลักษณ์ตัวแปร x และ $\hat{x}$ แทนค่าวัดจริงและค่าพยากรณ์ตามลำดับ โดย x อาจแทนค่าความเข้มแสง หรือค่ากำลังผลิตไฟฟ้า

1. Root Mean Square Error (RMSE): เป็นการหาค่าเฉลี่ยของกำลังสองสัมบูรณ์ซึ่งเทียบได้กับ 2-นอร์มของเวกเตอร์ ค่าความผิดพลาด

$$RMSE = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{t=1}^n (\hat{x}(t) - x(t))^2} \quad (17)$$

2. Mean Bias Error (MBE): เป็นค่าเฉลี่ยของค่าความผิดพลาด ซึ่งอาจมีค่าเป็นบวกหรือลบ เราจะใช้ดัชนีนี้เป็นการบอกกว่าแบบจำลองนั้น ประเมินค่าสูงกว่าความเป็นจริง (overestimate) หรือต่ำกว่าความเป็นจริง (underestimate) ได้

$$MBE = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^n (\hat{x}(t) - x(t)) \quad (18)$$

3. Normalized Root Mean Square Error (NRMSE): การใช้ดัชนี RMSE นั้นไม่ได้คำนึงถึงขนาดของค่าตัวแปร เมื่อนำดัชนีนี้ไปเปรียบเทียบกับ ข้อมูลชุดอื่นที่มีขนาดต่างกัน จึงอาจจะเปรียบเทียบไม่ได้สมเหตุสมผล ดังนั้นการ normalization แบบต่างๆ จึงได้ถูกเสนอขึ้น เพื่อให้สามารถเทียบสมรรถนะกับงานอื่นๆ ที่ทดสอบบนข้อมูลชุดอื่นได้

a) Normalized by the mean

$$NRMSE = \frac{\sqrt{\frac{1}{n} \sum_{t=1}^n (\hat{x}(t) - x(t))^2}}{\bar{x}} \times 100\% \quad (19)$$

โดยที่ $\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^n x(t)$ คือค่าเฉลี่ยของ $x(t)$

b) Normalized by the capacity

ในกรณีที่ x เป็นกำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ เราจะนิยมทำให้เป็นปกติด้วยค่ากำลังผลิตที่ติดตั้ง (Capacity)

$$NRMSE = \frac{\sqrt{\frac{1}{n} \sum_{t=1}^n (\hat{x}(t) - x(t))^2}}{\text{Capacity}} \times 100\% \quad (20)$$

4 ผลลัพธ์จากการดำเนินการ

ในส่วนของการผลการดำเนินงานในเทอมการศึกษานี้ จะนำเสนอผลลัพธ์ในส่วนของการคัดเลือกลักษณะและแสดงผลการพยากรณ์ค่าความเข้มรังสีดวงอาทิตย์จาก 2 วิธีก่อน คือวิธี SVR และ RF โดยจะนำผลลัพธ์ที่ได้เปรียบเทียบกับผลลัพธ์ จากการพยากรณ์ด้วยวิธี ANN ซึ่งทิมวิจัยระบบสมารถกริด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทำการทดลองโดยใช้ชุดข้อมูลชุดเดียวกันและมีการแบ่งชุดข้อมูลที่เหมือนกัน ชุดข้อมูลที่ใช้ในการทดลองคือ ข้อมูลที่วัดได้ ณ ชั้นตาดฟ้าตึกภาควิศวกรรมไฟฟ้า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงเวลาตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2560 จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งประกอบด้วย ค่ารังสีดวงอาทิตย์ต่อพื้นที่, ค่ากำลังไฟฟ้า, ค่าความชื้นสัมพัทธ์, อุณหภูมิ, ความเร็วลม, ดัชนีรังสีอัลตราไวโอเล็ต (UV Index) โดยข้อมูลทั้งหมดถูกลดอัตราส่วนลงเป็น 30 นาที โดยแบ่งชุดข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนคือ ชุดข้อมูลฝึก (training set), ชุดข้อมูลตรวจสอบ (validation set), ชุดข้อมูลทดสอบ (testing set) ในอัตราส่วน 80 : 10 : 10 เรียงลำดับตามเวลา

1. ชุดข้อมูลฝึก ใช้ในขั้นตอนการฝึกของแบบจำลองและการคัดเลือกคุณลักษณะของตัวแปรขาเข้า
2. ชุดข้อมูลตรวจสอบ ใช้ในการปรับค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลอง เช่น การเลือกใช้คอร์เนลฟังก์ชันใน SVR เป็นต้น และการปรับจำนวนคุณลักษณะของตัวแปรขาเข้าในแต่ละแบบจำลองต้นไม้ (m) ใน Random Forest
3. ชุดข้อมูลทดสอบ ใช้ในขั้นตอนทดสอบสมรรถนะในการพยากรณ์ เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับแบบจำลองอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของแบบจำลอง

ในส่วนของการพยากรณ์จะทดลองเปรียบเทียบผลลัพธ์จากพยากรณ์ความเข้มรังสีดวงอาทิตย์ล่วงหน้า 4 ชั่วโมง (ค่าผลลัพธ์การพยากรณ์มีความละเอียด 30 นาที กล่าวคือจะพยากรณ์ 30, 60, 90, ..., 240 นาทีล่วงหน้า) โดยพยากรณ์ในช่วงเวลา 5:30 น. ถึง 17:30 น. (พยากรณ์ทุกๆ 30 นาทีเพื่อให้ได้ค่าพยากรณ์ในช่วงเวลาตั้งแต่ 6:00 น. ถึง 18:00 น. โดยใช้ผลลัพธ์จากการคัดเลือกคุณลักษณะในการพิจารณาตัวแปรต้นที่จะใช้ในการพยากรณ์ และเพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้สามารถเปรียบเทียบกับวิธี ANN ซึ่งทิมวิจัยระบบสมารถกริดได้จัดทำไว้ จึงเลือกใช้ชุดข้อมูลทดสอบชุดเดียวกัน อย่างไรก็ตามในชุดข้อมูลดังกล่าวมีช่วงเวลาที่มีข้อมูลค่า RH, UV, T และ WS สูญหายไปเป็นช่วงเวลานาน ดังนั้นในส่วนของการพยากรณ์จึงเลือกที่จะไม่ใช้ RH, UV, T และ WS เป็นตัวแปรต้น

4.1 ผลลัพธ์การคัดเลือกคุณลักษณะ

ตัวแปรต้นที่พิจารณาคือ $I(t-1), I(t-2), \dots, I(t-7), I^{(d-1)}(t+1), T(t), RH(t), UV(t), WS(t), \cos(\theta(t+1))$ (ในที่นี้ตัวแปรตามคือ $I(t+1)$)

ตาราง 2: ผลลัพธ์การคัดเลือกคุณลักษณะสำหรับพยากรณ์ $I(t+1)$

ตัวแปร	สหสัมพันธ์		สหสัมพันธ์แยกส่วน		การถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอน	
	สัมประสิทธิ์	p-value	สัมประสิทธิ์	p-value	สัมประสิทธิ์ในสมการถดถอย	p-value
$I(t)$	0.8956	0	0.4366	0	0.6574	10^{-34}
$I(t-1)$	0.7789	0	-0.0014	0.8675	-	-
$I(t-2)$	0.6478	0	0.0101	0.2397	-	-
$I(t-3)$	0.5018	0	-0.0172	0.0466	-0.0191	10^{-2}
$I(t-4)$	0.3610	0	-0.0099	0.2533	-	-
$I(t-5)$	0.2260	10^{-155}	-0.0344	0.0001	-0.0510	10^{-7}
$I(t-6)$	0.1039	10^{-33}	-0.0202	0.0192	-0.0288	10^{-2}
$I(t-7)$	-0.0059	0.4955	-0.0720	0	-0.0834	10^{-21}
$I^{(d-1)}(t+1)$	0.7369	0	0.1021	0	0.0876	10^{-50}
$T(t)$	0.4290	0	0.0035	0.6825	-	-
$RH(t)$	-0.1291	10^{-51}	-0.0638	0	-1.2015	10^{-17}
$UV(t)$	0.8540	0	0.1090	0	1.4957	10^{-39}
$WS(t)$	0.1388	10^{-59}	-0.0088	0.3090	-	-
$\cos(\theta(t+1))$	0.7810	0	0.0910	0	109.78	10^{-75}

หมายเหตุ : ตัวแปรที่ไม่ถูกเลือกในการสร้างสมการถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอนคือ $I(t-1), I(t-2), I(t-4), WS(t), T(t)$

จากผลลัพธ์ดังตารางที่ 2 จะเห็นว่าผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแยกส่วนแตกต่างกัน เพราะสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แยกส่วนเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปร ในขณะที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นๆ เป็นค่าคงที่

ในการคัดเลือกคุณลักษณะที่มีนัยสำคัญเพื่อใช้ในการพยากรณ์ค่า $I(t+1)$ เราจึงพิจารณา p-value จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติเป็นเกณฑ์ สำหรับสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะเห็นว่า p-value ของทุกๆตัวแปรมีค่าใกล้เคียงศูนย์ อย่างไรก็ตามด้วยเหตุผลที่กล่าวไปข้างต้น เราจึงพิจารณา p-value จากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแยกส่วนประกอบกัน จะพบว่ากลุ่มตัวแปรที่มี p-value ต่ำ ซึ่งหมายความว่า เป็นกลุ่มตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการพยากรณ์ค่า $I(t+1)$ ประกอบด้วย

$$I(t), I(t-3), I(t-5), I(t-6), I(t-7), I^{(d-1)}(t+1), RH(t), UV(t), \cos(\theta(t+1)) \quad (21)$$

ซึ่งสอดคล้องกับผลลัพธ์การสร้างสมการด้วยวิธีการถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอน ซึ่งในที่นี้กำหนด p-value สูงสุดของตัวแปรต้นที่ยอมรับให้เพิ่มเข้ามาในสมการเท่ากับ 0.05 ในขั้นตอนคัดเลือกคุณลักษณะจึงได้ข้อสรุปว่าตัวแปรที่มีนัยสำคัญสำหรับการพยากรณ์ความเข้มข้นของสารพิษในน้ำดื่ม ประกอบด้วย ความเข้มข้นของสารพิษในน้ำดื่มในวันเดียวกัน, ความเข้มข้นของสารพิษในน้ำดื่มในวันก่อนหน้า, ความเข้มข้นสัมพัทธ์ และดัชนีรังสีอัลตราไวโอเล็ต ส่วนตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่ำประกอบด้วย ความเร็วลม, อุณหภูมิ และความเข้มข้นของสารพิษในน้ำดื่มในวันก่อนหน้า

4.2 ผลการปรับค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลอง Support Vector Regression

สมรรถนะของ SVR นั้นขึ้นอยู่กับชนิดของเคอร์เนลฟังก์ชันที่เลือกใช้และพารามิเตอร์ของฟังก์ชันเคอร์เนลนั้นๆ โดยในรายงานฉบับนี้เลือกใช้ Radial-basis function (RBF) kernel เนื่องจากการคำนวณเคอร์เนลฟังก์ชันดังกล่าวสมนัยกับการคำนวณผลคูณแบบจุดของข้อมูลขาเข้าที่อยู่ในปริภูมิมิติอนันต์ทำให้สามารถรับมือกับความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นเชิงเส้นได้ [16] โดยมีพารามิเตอร์ของฟังก์ชันเคอร์เนลดังนี้

1. สัมประสิทธิ์ของฟังก์ชันแก๊ส (C) เป็นค่าที่ควบคุมความสมดุลระหว่าง การยอมรับความคลาดเคลื่อนที่มากกว่า ϵ ในชุดข้อมูลฝึกและความซับซ้อนของแบบจำลอง [3] การปรับค่า C ให้มีค่าน้อยเป็นการยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในชุดข้อมูลฝึกได้มากซึ่งสามารถนำไปสู่เกิดปัญหาการเข้ากันระหว่างแบบจำลองและชุดข้อมูลน้อยเกินไป (Under-fitting) ในทางตรงกันข้ามการปรับค่า C ให้มีค่ามากจะเป็นการบังคับให้ฟังก์ชันวัตถุประสงค์มุ่งเน้นที่จะลด empirical risk ให้ต่ำที่สุดในชุดข้อมูลฝึกซึ่งสามารถนำไปสู่แบบเกิดปัญหาการเข้ากันระหว่างแบบจำลองและชุดข้อมูลมากเกินไป (Over-fitting)
2. สัมประสิทธิ์เคอร์เนล (γ) เป็นค่าที่แสดงถึงระยะของอิทธิพลของจุดข้อมูลฝึกหนึ่งๆ โดยถ้ากำหนดให้ γ มีค่าน้อย แสดงถึงอิทธิพลของจุดข้อมูลฝึกหนึ่งๆมีระยะไกล ในทางตรงกันข้ามถ้ากำหนดให้ γ มีค่ามาก แสดงถึงอิทธิพลของจุดข้อมูลฝึกหนึ่งๆมีระยะใกล้
3. ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ϵ) เป็นพารามิเตอร์ที่กำหนดขนาดของบริเวณที่ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนระหว่างค่าพยากรณ์จากฟังก์ชันและค่าจริง โดยการปรับค่า (ϵ) สูงจะเป็นการลดความแม่นยำของการพยากรณ์ในชุดข้อมูลฝึก

ในการปรับค่าพารามิเตอร์ทั้ง 3 จะเริ่มจากกำหนดให้ค่า $\gamma = 1/p$ โดยที่ p แทนจำนวนคุณลักษณะทั้งหมดของตัวแปรต้น ตามที่มีการเสนอใน [7] ซึ่งในที่นี้ $\gamma = 1/11$ และค่า $\epsilon = 0.1$ จากนั้นปรับค่า C ระหว่างช่วง 2^{-3} ถึง 2^9 จากผลใน ตารางที่ 3 พบว่าสำหรับการเพิ่มค่า C ในตอนต้น สมรรถนะของแบบจำลองในชุดข้อมูลตรวจสอบจะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญแต่เมื่อเพิ่มค่า C ถึงค่าหนึ่งสมรรถนะแบบจำลองในชุดข้อมูลตรวจสอบจะค่อนข้างคงที่ในขณะที่สมรรถนะแบบจำลองในชุดข้อมูลฝึกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงสรุปได้ว่าการเพิ่มค่า C ต่อไปจากค่าดังกล่าวสามารถนำไปสู่ปัญหาการเข้ากันระหว่างแบบจำลองและชุดข้อมูลมากเกินไป ดังนั้นจึงเลือกค่า $C = 16$ หลังจากนั้นปรับค่า γ ระหว่างช่วง 2^{-7} ถึง 2^2 ในขณะที่กำหนดค่า $C = 16$ และ $\epsilon = 0.1$ จากผลใน ตารางที่ 4 พบว่าค่า γ ที่ทำให้ RMSE ต่ำที่สุดคือ $\gamma = 0.125$ สุดท้ายปรับค่า ϵ ระหว่างช่วง 2^{-4} ถึง 2^7 ผลใน ตารางที่ 5 พบว่าสำหรับค่า ϵ ที่น้อยกว่า 16 การปรับค่า ϵ นั้นไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อสมรรถนะของแบบจำลองสะท้อนให้เห็นว่าในการประมาณฟังก์ชันใดๆย่อมมีความคลาดเคลื่อนที่ไม่สามารถทำให้ลดลงได้ (irreducible error) เกิดขึ้นเสมอในที่นี้เลือกค่า $\epsilon = 4$

สรุปค่าพารามิเตอร์ที่เลือกใช้คือ $C = 16, \gamma = 0.125$ และ $\epsilon = 4$

ตาราง 3: สมรรถนะของแบบจำลอง SVR เมื่อปรับค่า C โดยที่ $\gamma = 1/11$ และ $\varepsilon = 0.1$

C	RMSE	
	training set	validation set
2^{-3}	167.4992	153.5940
2^{-2}	137.4814	131.0199
2^{-1}	121.6232	121.6037
2^0	113.5810	116.3607
2^1	109.0157	112.6498
2^2	106.1898	110.1800
2^3	104.5957	108.7586
2^4	103.4812	107.9071
2^5	102.6484	107.3979
2^6	101.8962	107.4631
2^7	101.0159	107.3815
2^8	100.1987	107.4247
2^9	99.2640	107.5412

ตาราง 4: สมรรถนะของแบบจำลอง SVR เมื่อปรับค่า γ โดยที่ $C = 2^4$ และ $\varepsilon = 0.1$

γ	RMSE	
	training set	validation set
2^2	197.1516	201.7977
2^1	164.1737	165.2336
2^0	132.5032	132.7949
2^{-1}	113.8153	115.7224
2^{-2}	106.4343	109.5702
2^{-3}	104.7495	108.6500
2^{-4}	104.7007	109.1461
2^{-5}	105.1972	110.0012
2^{-6}	106.2430	111.4005
2^{-7}	108.2354	113.1515

ตาราง 5: สมรรถนะของแบบจำลอง SVR เมื่อปรับค่า ε โดยที่ $C = 2^4$ และ $\gamma = 2^{-3}$

ε	RMSE	
	training set	validation set
2^7	115.3209	118.9872
2^6	106.2897	110.4693
2^5	104.9467	109.0708
2^4	104.7150	108.6971
2^3	104.7013	108.5600
2^2	104.6915	108.6042
2^1	104.7177	108.6412
2^0	104.7319	108.6539
2^{-1}	104.7444	108.6456
2^{-2}	104.7503	108.6537
2^{-3}	104.7491	108.6510
2^{-4}	104.7499	108.6464

4.3 ผลการปรับค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลอง Random Forest

พารามิเตอร์สำคัญที่เป็นตัวกำหนดเงื่อนไขของแบบจำลอง และยังส่งผลต่อประสิทธิภาพ/ความซับซ้อนในการคำนวณของการพยากรณ์มีดังนี้

1. จำนวนแบบจำลองต้นไม้ทั้งหมดภายในป่า เขียนแทนด้วย n_{tree}
เป็นพารามิเตอร์ที่ส่งผลโดยตรงต่อการคำนวณที่ใช้ในการฝึกแบบจำลองและขั้นตอนการพยากรณ์โดยยิ่ง n_{tree} มีค่ามาก แบบจำลองจะมีความแปรปรวนต่อการเปลี่ยนแปลงชุดข้อมูลฝึกลดลง แต่ในขณะเดียวกันในการคำนวณจะใช้กำลังการคำนวณที่มากขึ้น
2. จำนวนระดับหรือความลึกมากที่สุดของต้นไม้ที่ยอมรับได้ เขียนแทนด้วย d
เป็นพารามิเตอร์ที่กำหนดความซับซ้อนของแบบจำลองและการเข้ากันได้กับชุดข้อมูลฝึก การปรับค่า d ให้มีค่ามากเกินไปจะนำไปสู่เกิดปัญหาการเข้ากันระหว่างแบบจำลองและชุดข้อมูลฝึกมากเกินไป (Over-fitting)
3. จำนวนตัวอย่างจากชุดข้อมูลฝึกน้อยสุดภายในปริภูมิ ที่ยินยอมให้มีการเริ่มต้นการแบ่งปริภูมิ เขียนแทนด้วย $n_{min\_samples\_split}$
เป็นพารามิเตอร์ที่ควบคุมความสมดุลระหว่าง ค่า RMSE ในชุดข้อมูลฝึก และความซับซ้อนของแบบจำลอง การปรับค่า $n_{min\_samples\_split}$ ให้มีค่าน้อยเกินไปมีโอกาสที่จะทำให้จำนวนระดับหรือความลึกของต้นไม้มีค่ามาก และนำไปสู่เกิดปัญหาการเข้ากันระหว่างแบบจำลองและชุดข้อมูลฝึกมากเกินไป (Over-fitting)
4. จำนวนตัวอย่างจากชุดข้อมูลฝึกน้อยสุดที่ยินยอมมีในแต่ละปริภูมีย่อย เขียนแทนด้วย $n_{min\_samples\_leaf}$
เป็นพารามิเตอร์ที่ควบคุมความสมดุลระหว่าง ค่า RMSE ในชุดข้อมูลฝึก และความซับซ้อนของแบบจำลอง การปรับค่า $n_{min\_samples\_leaf}$ ให้มีค่าน้อยเกินไปมีโอกาสที่จะทำให้จำนวนระดับหรือความลึกของต้นไม้มีค่ามาก และนำไปสู่เกิดปัญหาการเข้ากันระหว่างแบบจำลองและชุดข้อมูลฝึกมากเกินไป (Over-fitting) เป็นพารามิเตอร์ที่มีความสัมพันธ์กันกับ $n_{min\_samples\_split}$
5. จำนวนคุณลักษณะของตัวแปรต้นใช้ในแต่ละปมของแบบจำลองต้นไม้ เขียนแทนด้วย m
เป็นพารามิเตอร์ที่มีผลกับความแตกต่างกันระหว่างแบบจำลองต้นไม้ย่อยแต่ละแบบจำลอง เมื่อเราปรับค่า m ให้น้อยลง แบบจำลองต้นไม้ย่อยแต่ละแบบจำลองจะมีความแตกต่างกันมากขึ้น แต่การเข้ากันระหว่างแบบจำลองและชุดข้อมูลฝึกจะลดลง

n_{tree} เป็นพารามิเตอร์ที่ส่งผลโดยตรงต่อการคำนวณที่ใช้ในการฝึกแบบจำลองและขั้นตอนการพยากรณ์ ซึ่งในการทดลองนี้เราจะกำหนด $n_{tree} = 1000$ จากนั้นจะทำการคำนวณค่า RMSE ในชุดข้อมูลฝึกและชุดข้อมูลตรวจสอบ เมื่อปรับพารามิเตอร์ $n_{min\_samples\_split}$ และ $n_{min\_samples\_leaf}$ โดยไม่พิจารณาเงื่อนไขของ d และกำหนด $m = p = 25$

ตาราง 6: สมรรถนะของแบบจำลอง RF เมื่อปรับค่า $n_{min\_samples\_split}$ และ $n_{min\_samples\_leaf}$ โดยที่ $m = 25$

$n_{min\_samples\_split}$	$n_{min\_samples\_leaf}$	RMSE	
		training set	validation set
28	16	83.4965	105.3259
32	16	83.4965	105.3259
34	16	83.5903	104.7497
36	16	84.2358	105.2982
40	16	84.9581	105.2853
44	16	85.6133	105.2779
34	10	80.1608	104.8592
34	12	81.2877	104.8138
34	14	82.2806	104.7892
34	16	83.5903	104.7497
34	18	84.3997	104.7647
34	20	85.7072	104.6964

จากผลลัพธ์ดังตารางที่ 6 พบว่าการปรับค่า $n_{min\_samples\_split}$ และ $n_{min\_samples\_leaf}$ จะส่งผลต่อค่า RMSE ในชุดข้อมูลฝึก คือเมื่อเราเพิ่มค่า $n_{min\_samples\_leaf}$ หรือ $n_{min\_samples\_split}$ จะทำให้ค่า RMSE ในชุดข้อมูลฝึกมีค่าสูงขึ้นเพราะเป็นการจำกัดเงื่อนไขในการเข้ากัน (fitting) ของแบบจำลอง อย่างไรก็ตามการเพิ่มค่า $n_{min\_samples\_split}$ และ $n_{min\_samples\_leaf}$ เป็นการป้องกันปัญหาการเข้ากันระหว่างแบบจำลองและชุดข้อมูลมากเกินไป (Over-fitting) ซึ่งในที่นี้เราจะเลือก $n_{min\_samples\_split}$ และ $n_{min\_samples\_leaf}$ ซึ่งทำให้ค่า RMSE ในชุดข้อมูลตรวจสอบมีค่าต่ำที่สุด นั่นคือ

$$n_{min\_samples\_split} = 34, n_{min\_samples\_leaf} = 16$$

จากนั้นปรับค่า d ซึ่งเป็นพารามิเตอร์ซึ่งกำหนดความซับซ้อนของแบบจำลองได้ผลลัพธ์ตามตารางที่ 7 เลือกค่า d ซึ่งทำให้ RMSE ในชุดข้อมูลตรวจสอบมีค่าต่ำที่สุด นั่นคือ $d = 10$ สุดท้ายปรับค่า m ได้ผลลัพธ์ตามตารางที่ 8 และเลือกค่า m ซึ่งทำให้ RMSE ในชุดข้อมูลตรวจสอบมีค่าต่ำที่สุด นั่นคือ $m = 13$

ตาราง 7: สมรรถนะของแบบจำลอง RF เมื่อปรับค่า d โดยที่ $n_{\min\_samples\_split} = 34, n_{\min\_samples\_leaf} = 16, m = 25$

d	RMSE	
	training set	validation set
20	83.5903	104.7497
15	83.3568	104.7410
13	83.8632	104.7304
12	84.4242	104.7097
11	85.3068	104.6863
10	86.6353	104.6413
9	88.5226	104.6944
8	90.9809	104.7087
7	93.8837	104.7113

ตาราง 8: สมรรถนะของแบบจำลอง RF เมื่อปรับค่า m โดยที่ $n_{\min\_samples\_split} = 34, n_{\min\_samples\_leaf} = 16, d = 10$

m	RMSE	
	training set	validation set
25	86.6353	104.6413
20	87.0418	104.6347
15	87.3493	104.5573
14	87.8009	104.5927
13	87.9583	104.4538
12	88.1825	104.5702
11	88.4028	104.5692
10	88.6606	104.7341

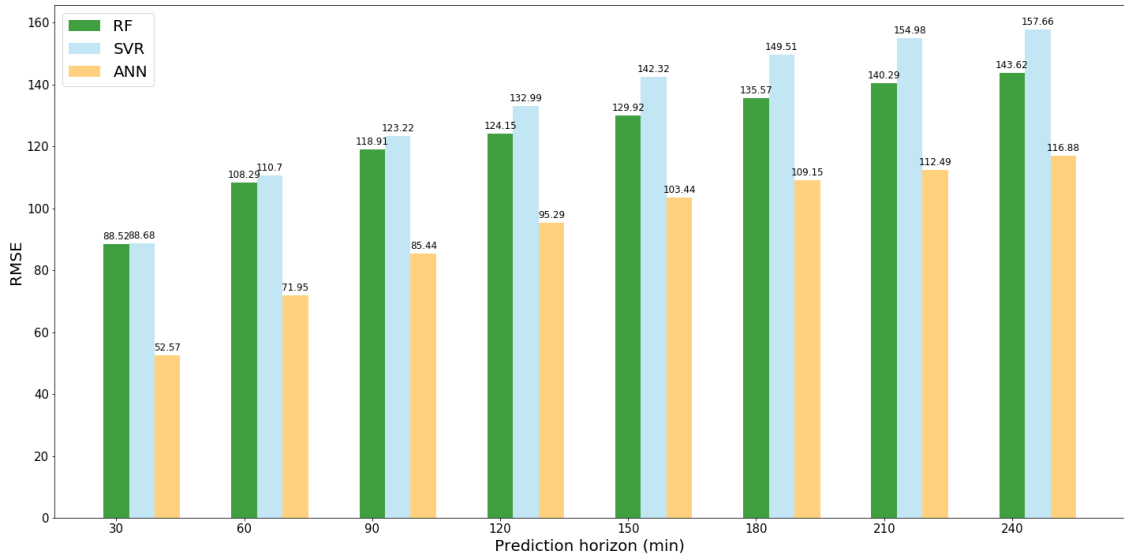
สรุปค่าพารามิเตอร์ที่เลือกคือ

$$n_{\text{tree}} = 1000, n_{\min\_samples\_split} = 34, n_{\min\_samples\_leaf} = 16, d = 10, m = 13 \quad (22)$$

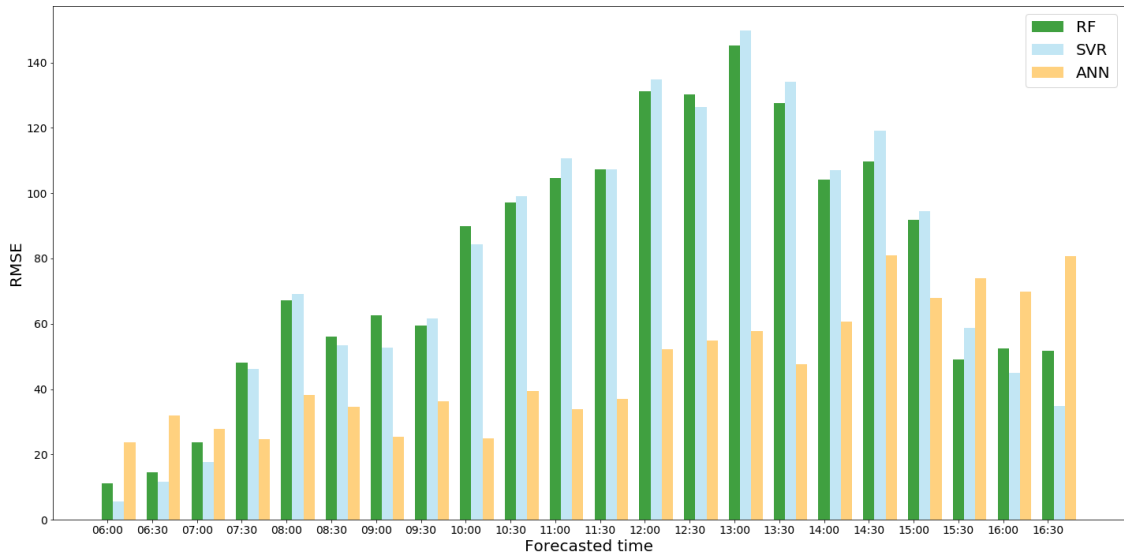
4.4 ผลการพยากรณ์ความเข้มรังสีดวงอาทิตย์

ในส่วนนี้จะนำเสนอผลลัพธ์การพยากรณ์ความเข้มรังสีดวงอาทิตย์โดยวิธี SVR, RF ซึ่งใช้ค่าพารามิเตอร์จากผลลัพธ์ในหัวข้อที่ 4.2 และหัวข้อที่ 4.3 โดยจะทำการเปรียบเทียบผลการพยากรณ์ทั้ง 2 วิธี และวิธี ANN ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ทางทีมวิจัยสามารถคิด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดทำไว้โดยใช้ชุดข้อมูลเดียวกัน

จากผลลัพธ์ดังรูปที่ 4 จะเห็นว่าสมรรถนะของแบบจำลองทั้งสามแบบจะมีแนวโน้มลดลงเมื่อระยะเวลาการพยากรณ์ไกลขึ้นซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่สมเหตุสมผล อย่างไรก็ตามจะสังเกตว่าสมรรถนะของแบบจำลอง SVR ลดลงมากกว่าแบบจำลอง RF เมื่อเพิ่มระยะเวลาการพยากรณ์ และจะเห็นว่าแบบจำลอง ANN ให้สมรรถนะที่ดีกว่าแบบจำลอง RF และ SVR ในทุกๆ ระยะเวลาการพยากรณ์

รูป 4: แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบค่า RMSE ในแต่ละระยะการพยากรณ์

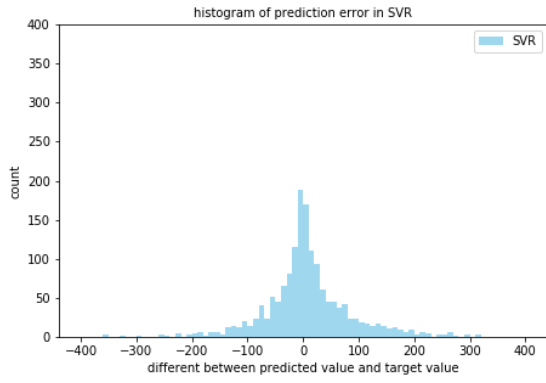
รูป 5: แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบค่า RMSE ของการพยากรณ์ที่แต่ละจุดเวลา

จากผลลัพธ์ดังรูปที่ 5 จะเห็นว่า การพยากรณ์ความเข้มข้นสีดวงอาทิตย์ด้วยแบบจำลอง RF ให้ค่า RMSE ต่ำกว่าแบบจำลอง SVR ในช่วงเวลา 11:00 น. - 15.30 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ค่าความเข้มข้นสีดวงอาทิตย์มีความผันผวนมาก แต่ในทางกลับกัน เมื่อพิจารณาในช่วงเช้ามีดและหัวค่ำแบบจำลอง SVR มีแนวโน้มที่จะให้ค่า RMSE ต่ำกว่าแบบจำลอง RF ทั้งนี้ผลลัพธ์ที่น่าสนใจคือจะสังเกตว่าค่า RMSE จากวิธี ANN ในเวลาเช้ามีดและเวลาเย็นมีค่าสูง ซึ่งในเวลาดังกล่าวควรจะเป็นเวลาที่ค่าความเข้มข้นสีดวงอาทิตย์มีความผันผวนน้อย

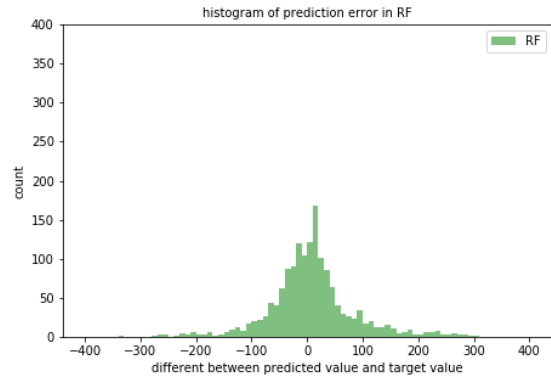
จากผลลัพธ์ดังรูปที่ 6 จะเห็นว่าในแต่ละแบบจำลองมีการกระจายตัวของความคลาดเคลื่อนแตกต่างกันโดยจะเห็นได้ว่าแบบจำลอง ANN มีการกระจายตัวของที่แคบสอดคล้องกับผลลัพธ์จากกราฟก่อนหน้าที่จะเห็นว่าแบบจำลอง ANN เป็นวิธีที่พยากรณ์ได้อย่างแม่นยำที่สุด ส่วนแบบจำลอง RF มีช่วงที่ค่าความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นเยอะที่สุดมีค่ามากกว่า 0 สะท้อนถึงการที่แบบจำลองมักพยากรณ์สูงกว่าค่าความเป็นจริง ในขณะที่แบบจำลอง ANN และ SVR ช่วงที่ค่าความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นเยอะที่สุดมีค่าประมาณ 0

จากผลลัพธ์ดังรูปที่ 7 ความคลาดเคลื่อนจากแบบจำลอง RF และ SVR ในช่วงเวลา 11:00 น. - 15.00 น. มีช่วงการกระจายตัวที่กว้างกว่าในเวลาเช้ามีดหรือเวลาเย็น ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเวลาที่ค่าความเข้มข้นสีดวงอาทิตย์มีความผันผวนมาก นอกจะนี้ยังสังเกตได้ว่าค่าความผิดพลาดสำหรับแบบจำลอง RF ในช่วงเวลาเช้ามีดและเวลาเย็นจะมีแนวโน้มที่จะมีค่ามากกว่าศูนย์ กล่าวคือแบบจำลองมีแนวโน้มที่จะประมาณค่ารังสีดวงอาทิตย์เกินกว่าความเป็นจริงในช่วงเวลาดังกล่าว ในขณะที่แบบจำลอง SVR ไม่พบปัญหาดังกล่าว ส่วนผลลัพธ์จากแบบจำลอง ANN ความคลาดเคลื่อนมีแนวโน้มกระจายตัวสูงขึ้นในเวลาบ่ายถึงเย็น ส่วนในช่วงเช้ามีการกระจายตัวที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับแบบจำลองที่เหลือ

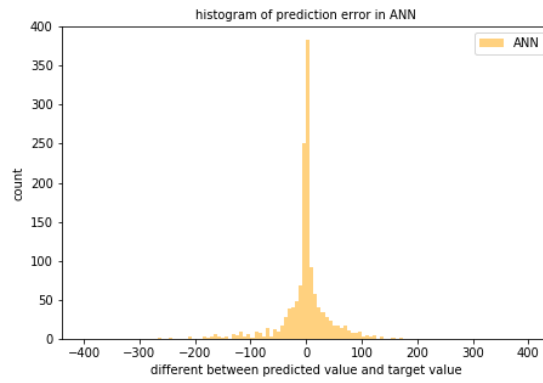

(a) การกระจายตัวของค่าความคลาดเคลื่อนใน SVR

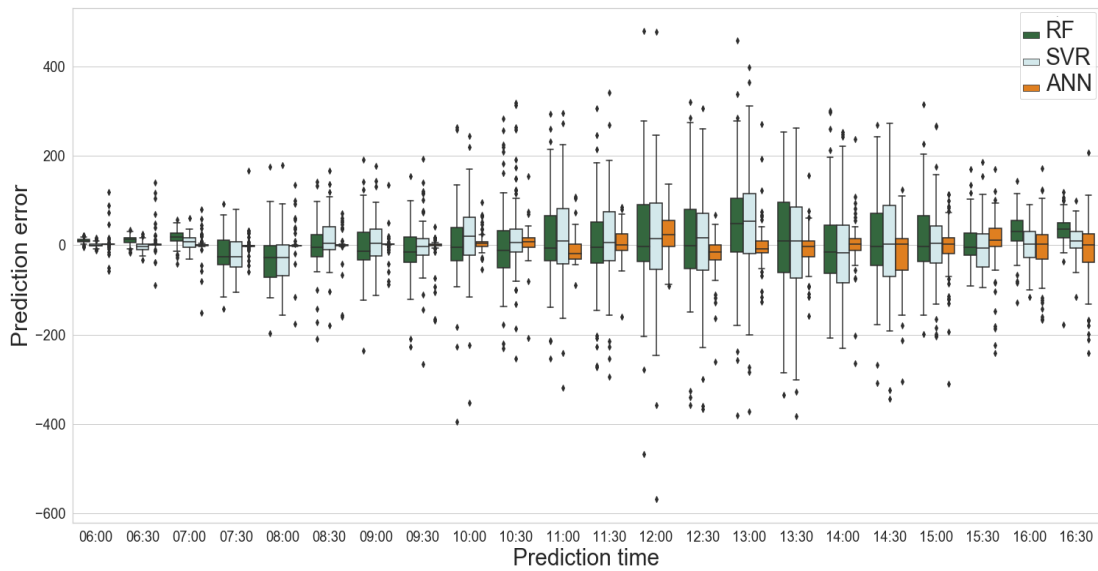

(b) การกระจายตัวของค่าความคลาดเคลื่อนใน RF

(c) การกระจายตัวของค่าความคลาดเคลื่อนใน ANN

รูป 6: แผนภาพฮิสโตแกรมแสดงการกระจายตัวของค่าความผิดพลาดในแต่ละแบบจำลอง

รูป 7: แผนภาพกล่องแสดงการกระจายตัวของค่าความผิดพลาดในการพยากรณ์ที่แต่ละจุดเวลา

4.5 ผลการเปรียบเทียบความซับซ้อนในการคำนวณ

เมื่อกำหนดให้ m แทนจำนวนจุดข้อมูลทั้งหมดของชุดข้อมูลฝึก, p แทนจำนวนคุณลักษณะทั้งหมดของตัวแปรต้น

Support Vector Regression

ความซับซ้อนของการคำนวณในขั้นตอนฝึกของ non-linear kernel SVR มาจาก 2 ส่วนหลัก คือ 1.การแก้สมการเชิงเส้นของอนุพันธ์ของฟังก์ชันจุดประสงค์ซึ่งมีความซับซ้อนในการคำนวณเป็น $\mathcal{O}(R^3)$ 2.การคำนวณ gradient ของ dual เพื่อยืนยันเงื่อนไขค่าสุดขีดโดยมีความซับซ้อนในการคำนวณเป็น $\mathcal{O}(nS)$ เมื่อกำหนดให้ R คือจำนวนของ free support vectors ซึ่งมีค่าเท่ากับจำนวนของสมาชิกในเวกเตอร์ตัวคูณลากรางจ์ที่มีค่าอยู่ในช่วง $(0, C)$ และ S คือจำนวนของ support vectors ซึ่งมีค่าเท่ากับจำนวนของสมาชิกในเวกเตอร์ตัวคูณลากรางจ์ที่มีค่าอยู่ในช่วง $(0, C]$ จะเห็นว่าความซับซ้อนในการคำนวณในขั้นตอนนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนของ support vectors และเนื่องจากจำนวนของ support vectors เพิ่มขึ้นอย่างเป็นเชิงเส้นตามจำนวนจุดข้อมูลฝึกที่เพิ่มขึ้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าความซับซ้อนของการคำนวณในขั้นตอนฝึกมีค่าอยู่ระหว่าง $\mathcal{O}(n^2)$ ถึง $\mathcal{O}(n^3)$ [5]

สำหรับในการพยากรณ์จาก (10) จะเห็นว่าความซับซ้อนในการคำนวณมาจากจำนวนของ support vectors และการคำนวณค่าของฟังก์ชันเคอร์เนล ดังนั้นความซับซ้อนในการคำนวณในขั้นตอนนี้จึงขึ้นอยู่กับชนิดของฟังก์ชันเคอร์เนลที่เลือกใช้

Random forest

ความซับซ้อนของการคำนวณในขั้นตอนฝึกขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักคือ n_{tree} และ n โดยเราสามารถแสดงได้ว่าความซับซ้อนในการคำนวณในขั้นตอนฝึกกรณีที่แย่ที่สุดเท่ากับ $\mathcal{O}(n_{\text{tree}}mn^2 \log n)$ [13] และเมื่อเพิ่มเงื่อนไขจำนวนระดับหรือความลึกมากที่สุดของต้นไม้ที่ยอมรับได้ (d) ซึ่งเป็นการลดความซับซ้อนของแบบจำลอง ความซับซ้อนของการคำนวณในกรณีที่แย่ที่สุดจะมีค่าลดลงเหลือ $\mathcal{O}(n_{\text{tree}}mdn \log n)$ นอกจากนี้หากใช้วิธี bootstrap ร่วมด้วยในขั้นตอนฝึกความซับซ้อนในการคำนวณจะลดลงเหลือ $\mathcal{O}(n_{\text{tree}}md\tilde{n} \log \tilde{n})$ ($\tilde{n}$ คือจำนวนจุดข้อมูลที่ใช้ในขั้นตอนฝึกสำหรับวิธี bootstrap โดยทั่วไป $\tilde{n} \approx 0.632n$) [13] สำหรับในขั้นตอนการพยากรณ์จะเห็นว่าการคำนวณค่าพยากรณ์ในแบบจำลองต้นไม้แต่ละแบบจำลองเป็นการตรวจสอบเงื่อนไขของตัวแปรต้นในแต่ละระดับความลึกของต้นไม้ (d) ดังนั้นความซับซ้อนของการคำนวณในขั้นตอนทำนาย กรณีที่แย่ที่สุดเท่ากับ $\mathcal{O}(n_{\text{tree}}d)$

5 รายละเอียดหัวข้อโครงการ

5.1 ขอบเขตของโครงการ

1. การทดลองหลักจะทดลองบนข้อมูลที่วัดได้ ณ ชั้นตาดฟ้าตึกภาควิศวกรรมไฟฟ้า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงเวลาดังแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2560 จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งประกอบด้วย ค่ารังสีดวงอาทิตย์ต่อพื้นที่, ค่ากำลังไฟฟ้า, ค่าความชื้นสัมพัทธ์, อุณหภูมิ, ความเร็วลม, ดัชนีรังสีอัลตราไวโอเล็ต (UV Index) โดยข้อมูลทั้งหมดถูกลดอัตราสุ่มลงเป็น 30 นาที ส่วนข้อมูลสำรองเป็นข้อมูลที่วัดได้จากโรงไฟฟ้าในภาคกลางจำนวน 1 โรง ในช่วงเวลาดังแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2560 จนถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งประกอบด้วย ค่ารังสีดวงอาทิตย์ต่อพื้นที่, ค่ากำลังไฟฟ้า, อุณหภูมิ โดยข้อมูลทั้งหมดถูกลดอัตราสุ่มลงเป็น 30 นาที (จะมีผลการทดลองเมื่อมีข้อมูลเพียงพอ)
2. วิเคราะห์หาตัวแปรต่างๆที่ส่งผลต่อกำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ ด้วยวิธีการคัดเลือกคุณลักษณะ ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์, การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบแยกส่วน และการถดถอยเชิงเส้นแบบขั้นตอน
3. เปรียบเทียบผลลัพธ์จากพยากรณ์ความเข้มรังสีดวงอาทิตย์ล่วงหน้า 4 ชั่วโมง (ค่าผลลัพธ์การพยากรณ์มีความละเอียด 30 นาที กล่าวคือจะพยากรณ์ 30, 60, 90, ..., 240 นาทีล่วงหน้า) โดยพยากรณ์ในช่วงเวลา 5:30 น. ถึง 17:30 น. (พยากรณ์ทุกๆ 30 นาที) เพื่อให้ได้ค่าพยากรณ์ในช่วงเวลาดังแต่ 6:00 น. ถึง 18:00 น.
4. การเปรียบเทียบแบบจำลองจะพิจารณาในกลุ่มแบบจำลองอันได้แก่ 1) Linear Regression 2) Multivariate Adaptive Regression Splines (MARS) 3) Support Vector Regression 4) Random Forest โดย 2 วิธีแรก จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแบบจำลองฐาน (baseline model)
5. เปรียบเทียบผลลัพธ์การพยากรณ์กับผลลัพธ์จากแบบจำลอง ANN ซึ่งทีมวิจัยสมารถคิด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดทำขึ้น
6. ใช้แบบจำลองการแปลงความเข้มรังสีดวงอาทิตย์ไปเป็นกำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์

5.2 แผนการดำเนินงาน

สำหรับแผนการดำเนินงานจะแบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ คือส่วนของแบบจำลอง SVR และแบบจำลอง RF โดยนายชฎานนท์ โพรทวานนท์ จะเป็นผู้รับผิดชอบการทดลองทดลองจนรายงานผลลัพธ์ในส่วนของการแบบจำลอง SVR และนายสรารุต พรานนท์สฤติย์จะเป็นผู้รับผิดชอบในส่วนของการแบบจำลอง RF สำหรับการจัดทำแบบจำลองฐาน (baseline model) , ผลลัพธ์การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ผลจะเป็นการทำงานร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินงาน	วิชา 2102490				วิชา 2102499				
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
1.ศึกษาทราวมของหลักการการพยากรณ์กำลังผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ และตัวชี้วัดสมรรถนะของการพยากรณ์									
2.ทำการคัดเลือกคุณลักษณะที่จะใช้ในการพยากรณ์โดยการทำการ correlation analysis, partial correlation analysis และ stepwise regression									
3.ทำ pre-analysis data ศึกษาสมบัติทางสถิติของข้อมูล และ pre-process data เช่นจัดการกับ outlier และข้อมูลที่ขาดหาย และ data augmentation									
4.ทำการทดลองสร้างแบบจำลองฐานโดยใช้ persistence model									
5. ทดลองใช้แบบจำลอง SVR และ Random Forest และปรับค่า parameter เพื่อหาค่าที่ดีที่สุดในแต่ละแบบจำลอง									
6.นำผลการทดลองจากแบบจำลอง ANN ที่ทางทีมวิจัยสามารถหาค่ากลางกรณีได้จัดทำไว้มาปรับเทียบเพื่อเปรียบเทียบกับผลการทดลองที่มี									
7.วิเคราะห์และเปรียบเทียบผลการทดลองโดยคำนวณจากตัวชี้วัดสมรรถนะการพยากรณ์									
8.ศึกษาเกี่ยวกับกำลังในการคำนวณของแบบจำลอง SVR และ Random Fores ทั้งในส่วนการเรียนรู้แบบจำลองและการคำนวณค่าพยากรณ์									
9.จัดทำรูปเล่มและเตรียมนำเสนอโครงร่างโครงการ									
10.ทดลองใช้แบบจำลองแปลงค่าความเข้มรังสีดวงอาทิตย์เป็นค่ากำลังผลิตไฟฟ้า									
11.ทำการทดลองสร้างแบบจำลองฐานโดยใช้วิธี Linear regression และ Mutivariate adaptive regression spline									
12.ทดลองปรับเปลี่ยน Configuration ในการทดลองโดยใช้แบบจำลองเฉพาะสำหรับการพยากรณ์ค่าในแต่ละช่วงเวลาและทำ feature extraction									
13.ทดลองการพยากรณ์โดยใช้ชุดข้อมูลจากโรงไฟฟ้าในภาคกลาง									
14.วิเคราะห์สรุปผลเตรียมการนำเสนอโครงการ									

รูป 8: Gantt Chart แสดงแผนการดำเนินงานตลอดทั้งปีการศึกษา 2562

6 เอกสารอ้างอิง

- [1] W.M. Ahmad, M. Mourshed, and Y. Rezgu. Tree-based ensemble methods for predicting PV power generation and their comparison with support vector regression. *Energy*, 164:465–474, 2018.
- [2] J. Antonanzas, N. Osorio, R. Escobar, R. Urraca, F.J. Martinez de Pison, and F. Antonanzas-Torres. Review of photovoltaic power forecasting. *Solar Energy*, 136:78–111, 2016.
- [3] S. Bernhard and S. Alexander J. *Learning with kernels: support vector machines, regularization, optimization, and beyond*. MIT press, 2001.
- [4] W. Björn, L. Elke, and K. Oliver. Statistical learning for short-term photovoltaic power predictions. In *Computational sustainability*, pages 31–45. Springer, 2016.
- [5] L. Bottou and C. Lin. Support vector machine solvers. *Large scale kernel machines*, 3(1):301–320, 2007.
- [6] M. Bouzerdoum, A. Mellit, and A.M. Pavan. A hybrid model (sarima–svm) for short-term power forecasting of a small-scale grid-connected photovoltaic plant. *Solar Energy*, 98:226–235, 2013.
- [7] C. Chang and C. Lin. Libsvm: A library for support vector machines. *ACM transactions on intelligent systems and technology (TIST)*, 2(3):27, 2011.
- [8] C. Corinna and V. Vladimir. Support-vector networks. *Machine learning*, 20(3):273–297, 1995.
- [9] M. Francisco, T. Alicia, C. Gualberto, and R. José. A survey on data mining techniques applied to energy time series forecasting. *Energies*, In press, 11 2015.
- [10] J. Friedman, T. Hastie, and R. Tibshirani. *The elements of statistical learning*, volume 1. Springer series in statistics New York, 2001.
- [11] R.H. Inman, H. Pedro, and C.F.M. Coimbra. Solar forecasting methods for renewable energy integration. *Progress in energy and combustion science*, 39(6):535–576, 2013.
- [12] G. James, D. Witten, T. Hastie, and R. Tibshirani. *An Introduction to statistical learning*, volume 112. Springer, 2013.
- [13] G. Louppe. Understanding random forests: From theory to practice. *arXiv preprint arXiv:1407.7502*, 2014.
- [14] R. Mashud, K. Irena, and A. Vassilios G. Univariate and multivariate methods for very short-term solar photovoltaic power forecasting. *Energy Conversion and Management*, 121:380–390, 2016.
- [15] M. Samanta, B. Srikanth, and J. Yerrapragada. Short-term power forecasting of solar pv systems using machine learning techniques,(nd).
- [16] A.J. Smola and B. Schölkopf. A tutorial on support vector regression. *Statistics and computing*, 14(3):199–222, 2004.
- [17] S. Vagropoulos, G. Chouliarasand . Kardakosand, C. Simoglou, and A. Bakirtzis. Comparison of SARIMAX, SARIMA, modified SARIMA and ANN-based models for short-term PV generation forecasting. In *2016 IEEE International Energy Conference (ENERGYCON)*, pages 1–6. IEEE, 2016.
- [18] V. Vapnik. An overview of statistical learning theory. *IEEE transactions on neural networks*, 10(5):988–999, 1999.
- [19] R. Xu, H. Chen, and X. Sun. Short-term photovoltaic power forecasting with weighted support vector machine. In *2012 IEEE International Conference on Automation and Logistics*, pages 248–253. IEEE, 2012.